

ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

ΜΕΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΕΩΣ

Υ Π Ο

ΒΑΡΝΑΒΑ Δ. ΤΖΩΡΤΖΑΤΟΥ

Μητροπολίτου Κίτρους

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Ἡ περί τῶν βασικῶν θεσμῶν διοικήσεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας ἐργασία αὕτη ἐντάσσεται εἰς τὰ πλαίσια τῆς πραγματοποιημένης προσπάθειας πρὸς πληρεστέραν γνωριμίαν τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐν γένει*, ἀποτελεῖ δὲ μέρος τοῦ εἰς ὀλοκλήρωσιν βαίνοντος γενικωτέρου ἔργου περὶ τῶν βασικῶν θεσμῶν διοικήσεως πασῶν τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Συμφώνως πρὸς τὸ καὶ εἰς τὰ προηγούμενα παρόμοια ἔργα τηρηθὲν διάγραμμα, προτάσσεται *Συνοπτικὴ Ἱστορικὴ Ἀνασκόπησις* περὶ τῶν βασικῶν θεσμῶν διοικήσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας, τῆς μᾶλλον προωθημένης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, μεταξὺ δὲ τῶν Δυτικῶν Σλάβων ἐνωρίτατα δεχθείσης ἐκ Μοραβίας τὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀκολουθεῖ ἡ παράθεσις τοῦ ἰσχύοντος νῦν Ἐσωτερικοῦ Κατα-

---

* Συναφῆ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶναι τὰ ἑξῆς ἡμέτερα ἔργα: 1) Ἡ Καταστατικὴ νομοθεσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, Ἀθῆναι 1967.— 2) Οἱ βασικοὶ θεσμοὶ διοικήσεως τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων, μετὰ ἱστορικῶν ἀνασκοπήσεων, Ἀθῆναι 1972.— 3) Ἡ δικονομία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, μετὰ ἱστορικῆς ἀνασκοπήσεως, Ἀθῆναι 1973.— 4) Οἱ νέοι βασικοὶ θεσμοὶ διοικήσεως τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, Ἀθῆναι 1973.— 5) Οἱ βασικοὶ θεσμοὶ διοικήσεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, μετὰ ἱστορικῆς ἀνασκοπήσεως, Ἀθῆναι 1974.

στατικοῦ αὐτῆς, ὅπερ, μεταφρασθὲν ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ πρωτοτύπου ὑπὸ τοῦ πολωνομαθοῦς κ. Γ. Σοφιανοπούλου, πρὸς ὃν καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης ἐκφράζω θερμὰς εὐχαριστίας, ἔτυχε τῆς ἡμετέρας ἐπεξεργασίας ὡς πρὸς τοὺς νομοκανονικοὺς καὶ ἐκκλησιαστικοὺς ὄρους καὶ τὴν ἐν γένει νομοτεχνικὴν διατύπωσιν. Τοῦ ὡς εἴρηται Ἐσωτερικοῦ Καταστατικοῦ ἰδιάζον χαρακτηριστικόν, μὴ ἀπαντῶν εἰς ἕτερον ἐκκλησιαστικὸν Καταστατικὸν Χάρτην, εἶναι, ὅτι αἱ πλεῖσται τῶν διαλαμβανομένων διατάξεων ἔχουν ζητῆν τὴν ἀναφορὰν των εἰς κανόνας Οἰκουμενικῶν ἢ Τοπικῶν Συνόδων ἢ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, σημειουμένους ἐν τῷ κειμένῳ ἐντὸς παρενθέσεων.

Ἀπαρισθὲν, θεία συνάρσει, καὶ τὸ παρὸν ἔργον ὡς καρπὸς οὐ μόνον θεωρητικῆς ἐνασχολήσεως περὶ τοὺς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θεσμοὺς διοικήσεως, ἀλλὰ καὶ ἀγάπης καὶ τιμῆς ἐμπειρίας ἐξ αὐτοπροσώπου ἐπισκέψεως, ἣτις μάλιστα, κατ' ἀγαθὴν συγκυρίαν, συνέπεσε πρὸς τὴν ἐπίσημον παράδοσιν ὑπὸ τῆς Πολωνικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας ἐν Βαρσοβίᾳ τοῦ ἰσχύοντος καὶ ὧδε διαλαμβανομένου Ἐσωτερικοῦ Καταστατικοῦ, θὰ παράσχη εἰς τὸν γράφοντα πολλὴν ἰκανοποίησιν, ἂν συμβάλῃται καὶ τοῦτο, ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον, εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον θεοφιλῆ σκοπὸν στενωτέρας γνωριμίας καὶ σχέσεως μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἀποβῆ καθ' οἰονδήποτε τρόπον χρήσιμον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Α'

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΑΥΤΗΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ*

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας, προελθοῦσα, κατὰ τὰς μαρτυ-

---

* ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Σχετικῶς, ἐκτὸς τῶν ἔργων Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ὡς καὶ τῶν ἐν τισὶ παραπομπαῖς τοῦ παρόντος μνημονευομένων, βλ. εἰδικώτερον A l e x y Ἀρχιεπισκόπου, Περὶ τὴν Ἱστορίαν τῆς ἐν Πολωνίᾳ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἐπὶ Μακ. Μητροπολίτου Διονυσίου δεκαετίαν 1923-1933, Βαρσοβία 1937 (ρωσιστί). A n d r u s i a k N., ἄρθρον Ruthènes, ἐν «Dictionnaire de Théologie Catholique», τόμ. XIV, σ. 394-395. B o g è v e J., Les nouvelles autonomies orthodoxes, ἐν «Echos d' Orient», τόμ. XXIV (1925), σελ. 478-494. Βολίνσκη Γιάνους, Ἡ Πολωνία καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία (Ἱστορικὸν σχεδιάσμα), Λεόπολις 1936 (πολωνιστί). D v o r n i k F r., The Slavs in European History and Civilization, New Jersey 1962. Τοῦ αὐτοῦ, Byzantine Missions among the Slavs, New Jersey 1970. J a n i n P., Eglises Orientales et rites orientaux, ἔκδ. 5', Paris 1955, ἰδίᾳ ἐν σελ. 265-267. Παπαδοπούλου Χρυσοστόμου, Σχέσεις Ὁρθοδόξου καὶ Λατίνων κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα, Ἀθήναι 1925. Παπουλίδου Κ., Μητροπολιτικοὶ πίνακες Κιέβου καὶ Μόσχας, Ἀθήναι 1960. Περιοδικά: «Ὁρθοδοξία» (Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου)· «Wiadomosci Polskiego Autokefalicznego Kosciola Prawoslawnego» (Ἐκκλησίας Πολωνίας)· «Ὁρθόδοξος Ἐπιστάσις» (Μητροπόλεως Κίτρους), Κατερίνη, ΙΣΤ' (1970). Σταυρίδου Βασ., Πολωνίας Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐν «Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία», τόμ. 10, στ. 541-546. Ταχιάου Ἀντ-Αίμιλ., Ὁ Μητροπολίτης Ρωσίας Κυπριανὸς Τσάμπλακ, Θεσσαλονίκη 1961. Τζωρτζάτου Βαρνάβα, Μητροπολίτου Κίτρους, Οἱ βασικοὶ θεσμοὶ διοικήσεως τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων, μετὰ Ἱστορικῶν ἀνασκοπήσεων, Ἀθήναι 1972. Φειδᾶ Βλασ., Ἐπίτομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τῆς Ρωσίας, Ἀθήναι 1966, ἐνθα καὶ πλουσίᾳ βιβλιογραφίᾳ. Φούγια Μεθοδίου, Ἡ σύστασις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Πολωνίας καὶ τὸ αὐτοκέφαλον αὐτῆς, ἐν «Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου», τόμ. ΙΒ' (1957). Φωτιάδου Ἐμμ., Ἡ δεκαετηρὶς τῆς Μητροπολιτικῆς δράσεως τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Βαρσοβίας, Βολυνίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Διονυσίου, ἐν «Ὁρθοδοξία», τόμ. Η' (1933), σελ. 116. Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ Ὁρθοδοξία ἐν Πολωνίᾳ, ἐν «Ὁρθοδοξία», τόμ. ΙΓ' (1938), σελ. 141 ἐξ. Τοῦ αὐτοῦ, Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία Πολωνίας, ἐν «Ὁρθοδοξία», τόμ. ΙΔ' (1939), σελ. 91 ἐξ. Τοῦ αὐτοῦ, Αἱ ἐν Πολωνίᾳ Ὁρθόδοξοι Ἑλληνικαὶ Κοινότητες περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΗ' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΘ' αἰῶνος, ἐν «Ὁρθοδοξία», τόμ. ΙΔ' (1939), σελ. 188 ἐξ. Χοδινίτσκη Καζιμίμ ἡρου, Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ἡ Πολωνικὴ Δημοκρατία (Ἱστορικὸν σχεδιάσμα 1370-1632), Βαρσοβία 1934 (πολωνιστί). Waliski Jerzy, Religious life in Poland, Warsaw 1970.

ρίας τῶν πηγῶν, ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ Μεθοδίου καὶ τῶν ἐκ Μοραβίας καὶ Βοημίας μαθητῶν τῶν ἱεραποστόλων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου¹, ἐξ ὧν ὀνομαστί ἀναφέρεται ὁ Γοράζδος², πολλαπλῶς δὲ δοκιμασθεῖσα ἐκ τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ καὶ τῆς ἐντόνου δραστηριότητος τῆς Οὐνίας, σχετίζεται ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτῆς διαδρομῇ πρὸς τὰς συνθήκας, ὑφ' ἃς ἡ χώρα κατὰ καιροὺς διετέλει μετὰ τῶν ὁμόρων κρατῶν τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Λιθουανίας, καὶ τὰς ἀλλεπαλλήλους πολιτικὰς μεταβολὰς, αἵτινες ἐκάστοτε καὶ ποσοτικῶς καὶ ποιοτικῶς εἰς μέγαν βαθμὸν τὴν ἐπηρέαζον³. Συνδεδεμένη ἀρχικῶς μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἀπὸ τοῦ ἰδ' αἰῶνος μετὰ τῆς εἰς ἐκεῖνο ἐπίσης ὑπαγομένης μέχρι τῆς ἐν ἔτει 1685 ἀντικανονικῆς ἐξ αὐτοῦ ἀποσπάσεως Μητροπόλεως Κιέβου⁴, ἠκολούθει, ὡς εἰκός, ἐν τῇ διοικήσει ὅσα αὐτόσε ἴσχυον⁵, ἐνῶ μετέπειτα ἐπόμενον ἦτο νὰ δέχεται κατὰ τὰς ἐκάστοτε ὑφισταμένας συνθήκας ἀναλόγους ἐπιδράσεις.

Τῆς αὐτοτελοῦς ὀργανώσεως αὐτῆς ἄρχεται ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Α' Παγκοσμίου πολέμου, ὅτε ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἑδαφῶν τῆς ἐκ τῆς Γερμανίας, Αὐστρίας καὶ Ρωσίας ἐπανιδρύθη ἡ ἀνεξάρτητος Πολωνία ὡς Δημοκρατία (1922)⁶, ἰδίᾳ δὲ ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1924 ἀνακηρύξεως αὐτῆς, τῇ συγκαταθέσει καὶ τῆς Πολωνικῆς Κυβερνήσεως, εἰς αὐτοκέφαλον ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ Πατριάρχου Γρηγορίου Ζ', δεδομένου σὺν ἄλλοις, ὅτι ἡ ἀπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου «ἀρχικὴ ἀπόσπασις τῆς Μητροπόλεως Κιέβου καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἐξαρτωμένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Λιθουανίας καὶ Πολωνίας καὶ ἡ προσάρτησις αὐτῶν τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ Μόσχας οὐδαμῶς συνετελέσθη συμφώνως ταῖς νεομισμέναις κανονικαῖς διατάξεσιν, οὐδ' ἐτηρήθησαν τὰ συνομολογηθέντα περὶ πλήρους ἐκκλησιαστικῆς αὐτοτελείας τοῦ Μητροπολίτου Κιέβου, φέροντος τὸν τίτλον ἐξάρχου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου»⁷.

1. Περὶ τῶν ἱεραποστόλων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, ἰδίᾳ δὲ περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τοῦ οἴκου αὐτῶν, βλ. Κ ω ν σ τ. Μ π ό η, Οἱ Ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος οἱ τῶν Σλάβων Ἀπόστολοι καὶ ἡ Βασιλικὴ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης, Ἀθῆναι 1969.

2. Fr. D v o r n i k, Byzantine Missions among the Slavs, New Jersey 1970, σελ. 198 ἐξ. Βλ. καὶ Β. Σ τ ε φ α ν ἰ δ ο υ, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Ἀθῆναι 1960β, σελ. 404.

3. Σχετικῶς βλ. εἰδικώτερον Fr. D v o r n i k, The Slavs in European History and Civilization, New Jersey 1962. Χ ρ υ σ. Π α π α δ ο π ο ὑ λ ο υ, Σχέσεις Ὁρθοδόξων καὶ Λατίνων κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα, Ἀθῆναι 1925. Β λ α σ. Φ ε ι δ ᾶ, Ἐπίτομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τῆς Ρωσίας, Ἀθῆναι 1966, σελ. 86 ἐξ.

4. Β. Σ τ ε φ α ν ἰ δ ο υ, ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 447, 448.

5. Βλ. Μητροπολίτου Κίτρους Β α ρ ν ἄ β α Δ. Τ ζ ω ρ τ ζ ἄ τ ο υ, Οἱ βασικοὶ θεσμοὶ διοικήσεως τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων, μετὰ ἱστορικῶν ἀνασκοπήσεων, Ἀθῆναι 1972, σελ. 15 ἐξ. καὶ 167 ἐξ.

6. Βλ. Θ ε ο δ ό τ ο υ, Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία Πολωνίας, ἐν «Ἐκκλησία», Ἀθῆναι, τόμ. Η' (1930), σελ. 197-198.

7. Βλ. τὸν ἀκολουθοῦντα σχετικὸν Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Τόμον.

Ἡ ἀνακήρυξις ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ πασῶν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν¹, τοῦ σχετικοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου ἐπιδοθέντος, μετὰ τινὰ ἀναβολήν, τῇ 17ῃ Σεπτεμβρίου 1925 δι' ἐπὶ τούτῳ Ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐν Βαρσοβίᾳ, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων καὶ ἄλλων ἐπισήμων, ἀντιπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας καὶ πλήθους λαοῦ². Ὁ ἐν λόγῳ θεμελιώδους σημασίας διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας Τόμος, ὅστις κατὰ τὴν τελετὴν ἀνεγνώσθη εἰς τὴν ἑλληνικὴν, τὴν ρωσικὴν καὶ τὴν οὐκρανικὴν γλῶσσαν, ἔχει ὡς ἀκολούθως:

1. Διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀνακήρυξιν εἰς αὐτοκέφαλον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας διεμαρτυρήθη τὸ 1927 ὁ τότε Τοποτηρητὴς τοῦ Ρωσικοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τοῦ 1943 Πατριάρχης Μόσχας Σέργιος, φρονῶν, ὅτι τὸ τοιοῦτο ἀπετέλει ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ρωσίας (R. J a n i n, μν. ἔργον, σελ. 265), ἀνανεώσας τὸ 1930 τὰς ἐνστάσεις αὐτοῦ (ἐνθ. ἀν.), τὸ δὲ 1948, μετὰ τὴν ἐκ τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου προσάρτησιν εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσην τῶν ἀνατολικῶν ἐδαφῶν τῆς Πολωνίας, ἕνεκα τῆς ὁποίας τὸ πλεῖστον τοῦ ὀρθοδόξου πληθυσμοῦ εὐρέθη ὑπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, καὶ τὴν καθεστωτικὴν ἐν Πολωνίᾳ μεταβολήν, τοῦ Μητροπολίτου Διονυσίου ἐξαγκασθέντος εἰς περιορισμὸν μέχρι τοῦ θανάτου του (περὶ τῆς προσωπικότητος αὐτοῦ βλ. ἐν «Ὀρθοδοξία» Η' (1933), σελ. 116), ὁ Πατριάρχης Ρωσίας Ἀλέξιος, θεωρῶν τὸ δοθὲν αὐτοκέφαλον ὡς μὴ ὑφιστάμενον, ἐχορήγησε διὰ πράξεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, ἀπὸ 22ας Ἰουνίου 1948, ἐπικυρωθείσης ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας αὐτῆς, νέον αὐτοκέφαλον (R. J a n i n, μν. ἔργ., σελ. 266), ἀνακοινώσας τὴν πράξιν ταύτην διὰ Γράμματος αὐτοῦ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Εἰς τὴν ἥκιστα πρὸς τὸ ὀρθόδοξον κανονικὸν πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἀδελφικὴν συνεργασίαν μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν πρὸς τὴν Πρωτόθρονον Μητέρα Ἐκκλησίαν προσοχὴν καὶ εὐλάβειαν συμβιβαζομένην ταύτην ἐνέργειαν σαφῶς ἀντετάχθη, ὅτι ἡ ἐν Πολωνίᾳ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπολαύει τοῦ παρά τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου χορηγηθέντος ἐν ἔτει 1924 καὶ ὑπὸ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἀναγνωρισθέντος Αὐτοκεφάλου καὶ ὅτι κανονικῶς ἡγεῖται αὐτῆς ὁ Μακ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας Διονύσιος («Ὀρθοδοξία» ΚΔ (1949), σελ. 296, ΚΕ' (1950), σελ. 129-130, ἔνθα τὸ ἀπαντητικὸν Γράμμα, ὅπερ διεβιβάσθη εἰς ἀπάσας τὰς Ὀρθοδόξους Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας, καὶ ΚΕ' (1950) σελ. 229-236). Τῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἀμφισβητήσεως καὶ διενέξεως συνεχισθείσης («Ὀρθοδοξία» ΚΣΤ' (1951), σελ. 515-516), τελικῶς οἱ δεσμοὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀποκατεστάθησαν ἐπὶ τοῦ Μητροπολίτου Τιμοθέου (1961-1962) καὶ ἔκτοτε διατηροῦνται ἀδιατάρακτοι ἐν ἀδελφικῇ συνεργασίᾳ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

2. Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ γεγονός τούτο, βλ. ἐν «Ὀρθοδοξία», τόμ. Α' (1926/7), σελ. 15-16.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ

Περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ Ἀὐτοκεφάλου
τῆς ἐν Πολωνίᾳ Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*.

Ἀριθμ. Πρωτ. 4729

† Γρηγόριος ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἡ ἐν τῷ Θεοφρουρῆτῳ Κράτει τῆς Πολωνίας Ἁγία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ δι' αὐτομόμου ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καὶ ὀργανώσεως προικισθεῖσα, ἐν τῇ πίστει δὲ εὐστάθειαν καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς καθόλου πολλῆν καὶ καλὴν τὴν ἐπίδοσιν μαρτυροῦσα, ἐξητήσατο παρὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τὴν εὐλογία καὶ κύρωσιν τῆς αὐτοκεφάλου αὐτῆς συγκροτήσεως, ὡς μόνῃς ταύτης δυναμένης ὑπὸ τὰς νέας τῶν κατ' αὐτὴν πολιτικῶν πραγμάτων συνθήκας ἱκανοποιῆσαι καὶ περιφρουρῆσαι τὰς ἀνάγκας αὐτῆς.

Τῇ οὖν αἰτήσῃ ταύτῃ φιλοστόργως διατεθέντες καὶ πρώτιστα μὲν τὴν τῶν ἱερῶν κανόνων διακείμενοι δρίζουσαν: «Τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἡ τάξις ἀκολουθεῖται» (Δ' Οἰκουμ. Συν. ιζ'—Στ' Οἰκουμ. Συν. λη') καὶ τὸ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἀξιωματικὸν ἀπόφθεγμα: «Τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ μάλιστα τὰ περὶ τῶν ἐνοριῶν δίκαια ταῖς πολιτικαῖς ἐπικρατεῖαις τε καὶ διοικήσεσι συμμεταβάλλεσθαι εἴωθεν» ὑπ' ὄψιν λαβόντες, εἶτα δὲ καὶ τοῦ τῷ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτῳ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ ἐπιβεβλημένου κανονικοῦ καθήκοντος τοῦ προνοεῖν περὶ τῶν ἐν ἀνάγκαις εὐρισκομένων Ἁγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τὴν ἰσχυρὰν φωνὴν ἐνωτισάμενοι, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἱστορίαν συνευδοκοῦσαν ἐν τούτῳ καθορῶντες — γέγραπται γὰρ ὅτι ἢ ἀπὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς Θρόνου ἀρχικὴ ἀπόσπασις τῆς Μητροπόλεως Κιέβου καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἐξαρτωμένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Λιθουανίας καὶ Πολωνίας καὶ ἡ προσάρτησις αὐτῶν τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ Μόσχας οὐδαμῶς συνετελέσθη συμφώνως ταῖς νενομισμέναις κανονικαῖς διατάξεσιν, οὐδ' ἐτηρήθησαν τὰ συνολογηθέντα περὶ πλήρους ἐκκλησιαστικῆς αὐτοτελείας τοῦ Μητροπολίτου Κιέβου, φέροντος τὸν τίτλον ἐξάρχου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου — ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἐγνωμεν προφρόνως ἀποδέξασθαι τὸ πρὸς ἡμᾶς αἶτημα τῆς ἐν Πολωνίᾳ Ἁγίας Ὁρθοδό-

* Τοῦτον βλ. ἐν «Ὁρθοδοξία», Α' (1926/7), σελ. 36-38.

ξου Ἐκκλησίας καὶ τὴν παρ' ἡμῶν χορηγήσαι ἐδλογίαν καὶ κύρωσιν πρὸς τὴν αὐτοκέφαλον καὶ ἀνεξάρτητον ὀργάνωσιν αὐτῆς.

Ὅθεν καὶ συνοδικῶς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀποφανόμενοι, ἀναγνωρίζομεν τὴν αὐτοκέφαλον ὀργάνωσιν καὶ σύστασιν τῆς ἐν Πολωνίᾳ Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐπευλογοῦντες ὅπως αὕτη, πνευματικὴ ἡμῶν ἀδελφὴ ὑπάρχουσα, διοικῆ ἑφεξῆς καὶ διέπη τὰ κατ' αὐτὴν ἀνεξαρτήτως καὶ αὐτοκεφάλως, κατὰ τὴν τάξιν καὶ τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα καὶ τῶν λοιπῶν Ἁγίων Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ὡς ὑπερτάτην αὐτῆς διοικητικὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν γνωρίζουσα τὴν ἐκ τῶν κανονικῶν ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξων ἀρχιερέων ἀπαρτιζομένην Ἱερὰν Σύνοδον, ἔχουσαν Προέδρον τὸν κατὰ καιρὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας.

Πρὸς διατήρησιν δὲ καὶ εἰς ἔνδειξιν τῆς κανονικῆς ἐνότητος μετὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ὑπομιμνήσκομεν τὸ καθῆκον, ὅπως ὁ ἐκάστοτε Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας ἀναγγέλλῃ, κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὴν ἐκλογὴν καὶ ἀνάρρησιν αὐτοῦ δι' ἐνθρονησθηρίων γραμμάτων τῇ καθ' ἡμᾶς τε Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ καὶ πάσαις ταῖς ἀδελφαῖς Ὁρθοδόξοις Αὐτοκεφαλοῖς Ἐκκλησίαις καὶ τὴν νενομισμένην παρέχῃ ἐπὶ τούτῳ ἀδελφικὴν ὁμολογίαν καὶ διαβεβαίωσιν περὶ τῆς καὶ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῆς πεπιστευμένης αὐτῷ Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπαρασφαλοῦς τηρήσεως τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ εὐσεβείας καὶ πάντων ὅσα οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες καὶ ἡ τάξις τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διακελεύονται, καὶ ὅπως μνημονεύῃ, κατὰ τὴν τάξιν, ἐν τοῖς Διπτύχοις τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν λοιπῶν Ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ Σεβασμιωτάτων Προέδρων τῶν Ἁγίων Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ὀρίζοντες ἅμα, ὅπως καὶ ἡ ἐν Πολωνίᾳ ἀδελφὴ Ἁγία Αὐτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία λαμβάνῃ τὸ Ἁγιον Μῦρον παρὰ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ὡσαύτως συνίσταμεν ὅπως, προκειμένου περὶ ζητημάτων ἢ ἀποριῶν γενικωτέρας ἐκκλησιαστικῆς φύσεως, ἐξερχομένων τῶν ὀρίων τῆς δικαιοδοσίας τῶν ἐπὶ μέρος Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας ἀπευθύνηται πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς Ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, δι' οὗ ἡ κοινωμία μετὰ πάσης Ἐπισκοπῆς Ὁρθοδόξων τῶν ὀρθοτομούντων τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, καὶ ζητῆ οὕτω ἔγκυρον τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν γνώμην καὶ ἀντίληπην.

Ταῦτα οὕτω δόξαντα καὶ κριθέντα καὶ συνοδικῶς ὑφ' ἡμῶν κυρωθέντα κατὰ τὴν τακτικὴν συνοδικὴν συνεδρίαν τῆς στ' καὶ ια' Νοεμβρίου ἐ.ε., εἰς μόνιμον παραφυλακὴν, βεβαιοῦνται καὶ διὰ τοῦ παρόντος Πατριαρχικοῦ ἡμῶν καὶ Συνοδικοῦ Τόμου, καταστρωθέντος μὲν καὶ ὑπογραφέντος ἐν τῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ ἀπαραλλάκτω

ἀπολυθέντος καὶ σταλέντος καὶ τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας, τῷ ἐν Χριστῷ ἀγαπητῷ ἡμῖν ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ κυρίῳ Διονυσίῳ, τῷ καὶ Προέδρῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἀγίας Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας.

Κύριος δὲ ὁ Θεός, χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς τοῦ Πρώτου καὶ Μεγάλου καὶ Ἁκροῦ Ἀρχιερέως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, στηρίζαι ἔσαι τὴν οὕτως ἐπ' αἰσίσις συστάσαν ἀδελφὴν Ὁρθόδοξον Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας καὶ προάγοι καὶ αὔξοι τὰ κατ' αὐτὴν, εἰς δόξαν τοῦ Ἁγίου Αὐτοῦ ὀνόματος, ὠφέλειαν τοῦ κατ' αὐτὴν εὐσεβοῦς πληρώματος καὶ χαρὰν πασῶν τῶν Ἁγίων ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ α'λκδ', κατὰ Νοέμβριον (ιγ'), Ἐπιμελήσεως η'.

† Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος, ἀποφαίνεται.

† Ὁ Κυζίκιον Καλλίνικος

† Ὁ Νικαίας Βασίλειος

† Ὁ Χαλκηδόνος Ἰωακείμ

† Ὁ Δέκων Κωνσταντῖνος

† Ὁ Προύσης Νικόδημος

† Ὁ Πριγκηποννήσων Ἀγαθάγγελος

† Ὁ Νεοκαισαρείας Ἀμβρόσιος

† Ὁ Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανός

† Ὁ Φιλαδελφείας Φώτιος

† Ὁ Σηλυβρίας Εὐγένιος

† Ὁ Ροδοπόλεως Κύριλλος

† Ὁ Ἀνέων Θωμάς

Τῆς οὕτως Αὐτοκεφάλου καταστάσεως Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας αἱ σχέσεις μετὰ τῆς Πολιτείας ἀρχικῶς διεκανονίζοντο ἐπὶ τῇ βάσει «προσωρινῶν διατάξεων»¹, αἵτινες ἐθεσμοθετήθησαν τῷ 1922 ὑπὸ τῆς Πολωνικῆς Κυβερνήσεως, ἡ δὲ ἐσωτερικὴ ὀργάνωσις ἐρρυθμίζετο ὑπὸ Κανονισμοῦ, καταρτισθέντος τῷ 1925 ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Πολωνικῆς Ἐκκλησίας, τῇ ἰδιαιτέρᾳ μερίμνῃ τοῦ πρώτου Μητροπολίτου αὐτῆς Διονυσίου (1923-1960), εἰς τὸν ὅποιον, εἰρήσθω, κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτοῦ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον (6-10 Ἀπριλίου 1927) ἐπὶ Πατριάρχου Βασιλείου Γ' ἀπενεμήθη ὁ τίτλος τοῦ Μακαριωτάτου διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως². Ὁ ἐν

1. Μεθ. Φούγια (νῦν Μητροπολίτου Ἀξώμης), Σύστασις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Πολωνίας καὶ τὸ αὐτοκέφαλον αὐτῆς, ἐν «Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου», ΙΒ' (1957), σελ. 43.

2. «Ὁρθοδοξία», τόμ. Β' (1927/8), σελ. 87-88.

λόγω Κανονισμός συνιστᾷ τὸν πρῶτον Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας.

Βραδύτερον, ὁλονὲν δ' ἐν τῷ μεταξύ καθισταμένης ζωηροτέρας τῆς ἀνάγκης ρυθμίσεως τῆς νομικῆς θέσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐντὸς τοῦ Πολωνικοῦ κράτους, μετὰ ὀκταετῆ προπαρασκευαστικὴν ἐργασίαν, ἐνεργείαις καὶ πάλιν τοῦ Μητροπολίτου Διονυσίου, κατηρτίσθη τῷ 1938 νέον «Ἐσωτερικὸν Καταστατικόν» (Statut Wewnetrzny). Τοῦτο, ἐγκριθὲν ὑπὸ τῆς Πολιτείας διὰ τοῦ ἀπὸ 18 Νοεμβρίου 1938 Προεδρικοῦ Διατάγματος, ἐδημοσιεύθη μετὰ τῶν συνημμένων αὐτῷ Κανονισμῶν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 103/30-12-1938 φύλλον τῆς ἐπισήμου Ἐφημερίδος τοῦ Κράτους¹.

Κατὰ τὸ ὡς ἄνω Καταστατικόν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας, τηροῦσα τὴν μετὰ τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐνότητα ἐν τοῖς δογματικοῖς καὶ κανονικοῖς ζητήμασι, τυγχάνει ἀνεξάρτητος ἀπὸ πάσης ἐντὸς τοῦ κράτους πνευματικῆς ἢ κοσμικῆς ἐξουσίας, κεκτημένη ἴσα δικαιώματα πρὸς τὰς λοιπὰς Ὁρθοδόξους Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας, συνωδὰ τοῖς κανόσι στ' καὶ ζ' τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ λστ' τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐν δὲ τῷ ἐσωτερικῷ αὐτῆς βίῳ ἀπολαύει πλήρους ἐλευθερίας αὐτοδιοικήσεως ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς κρατικῆς νομοθεσίας καὶ ἰδίᾳ τοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος περὶ τῶν σχέσεων τοῦ κράτους πρὸς αὐτήν. Ταύτης ἡγεῖται ὁ Μητροπολίτης, φέρων τὸν τίτλον «Μακαριώτατος Ὁρθόδοξος Ἀρχιεπίσκοπος Βαρσοβίας καὶ Μητροπολίτης Πολωνίας», ὅστις εἶναι ὁ ἀνώτατος ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων, κεντρικὰ δὲ διοικητικὰ ὄργανα εἶναι ἡ «Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας», περιλαμβάνουσα πάντας τοὺς Ἱεράρχας αὐτῆς, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου Βαρσοβίας, καὶ ἡ κληρικολαϊκὴ Γενικὴ Συνέλευσις (Sobor Generalny).

Ἐκάστη Ἐπαρχία διοικεῖται ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου καὶ Συμβουλίων, ἀποτελουμένων ἐκ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Τὸν Μητροπολίτην ἐκλέγει εἰδικὴ Ἐκλογικὴ Συνέλευσις ἐκ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Πολωνίας καὶ ἀντιπροσώπων τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἐξ ἐκάστης Ἐπαρχίας, συγκαλουμένη ἐν Βαρσοβίᾳ ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ, διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας καὶ ἀπολύτου πλειονοψηφίας, μετὰξὺ τριῶν ὑποψηφίων, ἐκλεγομένων προηγουμένως ἐκ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας καὶ ἐγκρινομένων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Τῆς ἐκλογῆς ἀκολουθεῖ ὀρκωμοσία ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, παρὰ τοῦ ὁποῦ ἐκδίδεται εἰδικὸν Διάταγμα, καὶ ἡ ἐνθρόνισις. Τοὺς ἐπαρχιοῦχους Ἐ-

1. Statut Wewnetrzny S'W. Polskiego Autokefalicznego Kos'ciola Prawoslawnego, Warszawa 1939,

πισκόπους ἐκλέγει ἡ Ἱερά Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου, μεταξύ τριῶν ὑποψηφίων, προβαλλομένων ὑπὸ τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνελεύσεως (Zebrańie Diecezjalne) καὶ ἐγκρινομένων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Αἱ Ἐπαρχίαι¹ διαίρουνται εἰς Ἀρχιερατικὰς Ἐπιτροπείας (Dekanat), ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων εἶναι οἱ Ἀρχιερατικοὶ Ἐπίτροποι (Dziekani), καὶ αὗται εἰς Ἐνορίας (Parafia), ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων εἶναι οἱ ἐφημέριοι.

Ἐπισυμβάσης ἐν τῷ μεταξύ τῆς εἰσβολῆς τῶν Γερμανῶν ἐν Πολωνίᾳ, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἤλθεν εἰς πολὺ δυσχερῆ θέσιν καὶ ἐξῆσεν ἡμέρας μεγάλης δοκιμασίας, μὴ ἐπιτευχθείσης ἕνεκα τούτου καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προμνησθέντος ἐσωτερικοῦ Καταστατικοῦ.

Μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον, ὑπὸ τὸ νέον ἤδη πολιτειακὸν καθεστῶς ἡ Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην ἀναπροσαρμογῆς τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου αὐτῆς. Ἡ προσπάθεια, ἀρξάμενη ἀπὸ τοῦ Μητροπολίτου Στεφάνου (1962-1969), ἀπέληξεν εἰς τὸ ἐν ἰσχύϊ «Ἐσωτερικὸν Καταστατικὸν» (Statut Wewnetrzny Polskiego Autokefalicznego Kosciola Prawoslawnego), ὅπερ, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων τὴν 23ην Φεβρουαρίου 1970 καὶ ἐγκριθὲν ὑπὸ τῆς Πολιτείας διὰ τῆς ἀπὸ 2 Μαρτίου 1970 Πράξεως αὐτῆς², παρεδόθη εἰς τὸν Μητροπολίτην Βασίλειον αὐθημερόν, ἥτοι τῇ

1. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐπαρχιῶν ἀνήρχετο εἰς τέσσαρας, οἷος εἶναι καὶ σήμερον: α) Βαρσοβίας καὶ Μπιέλσκ μεθ' ἑνὸς βοηθοῦ Ἐπισκόπου εἰς Λοῦμπλιν, β) Μπιελιστόκ καὶ Γκντάνσκ, γ) Λότζ καὶ Πόζναν, δ) Βροτσλάβ καὶ Στσέτσιν.

2. Ἡ ἐν λόγῳ Πράξις ἔχει ὡς ἐξῆς:

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

EX-803/1-12-70

Ἐν Βαρσοβίᾳ τῇ 2 Μαρτίου 1970

Π ρ ὀ ς

τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Βασίλειον
 Ὁρθόδοξον Μητροπολίτην Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας
 Πρόεδρον τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων
 τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας.

Ἐ ν τ α ὕ θ α

Συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 1 § 2 τοῦ ἀπὸ 18 Νοεμβρίου 1938 Διατάγματος περὶ τῶν σχέσεων τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας (Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως ἔτους 1938, ἀριθ. 88, θέσις 597, ὡς καὶ ἔτους 1945, ἀριθ. 48, θέσις 271 καὶ 273) καὶ κατόπιν τῆς παραχωρηθείσης μοι πληρεξουσιότητος κατὰ τὴν § 2, ἐδάφ. 1 τῆς ὑπ' ἀριθ. 173 / 1965 Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς 10ης Ἰουλίου 1965, ἀφορώσης εἰς τὴν ἀρμοδιότητα ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων, ἐγκρίνομεν τὸ συνημμένον τῇ παρουσίᾳ

2α Μαρτίου 1970, έπομένη τῆς ένθρονίσεως αὐτοῦ, έν έπισήμω τελετῇ, καθ' ἣν έξ άφορμῆς τῆς είς τήν ένθρόνισιν συμμετοχῆς των παρέστησαν έκπρόσωποι και άλλων Έκκλησιών, έν οἷς και ό γράφων, έκπροσωπών τήν Έκκλησίαν τῆς Έλλάδος και όμιλήσας κατά τήν τελετήν.

Τό έσωτερικόν τοῦτο Καταστατικόν, άποτελούμενον έξ 64 άρθρων, τεθέν ευθύς έν ίσχύι, καταχωρίζομεν έν τοῖς έπομένοις.

Έσωτερικόν Καταστατικόν τῆς Αὐτοκεφάλου Όρθοδόξου Έκκλησίας τῆς Πολωνίας, τό ψηφισθέν υπό τῆς Συνόδου τῶν Έπισκόπων τήν 23 Φεβρουαρίου 1970 (Άπόφασις άριθ. 119).

Ταυτοχρόνως πάυει ίσχύον τό έσωτερικόν Καταστατικόν τῆς Αὐτοκεφάλου Όρθοδόξου Έκκλησίας τῆς Πολωνίας, τό έγκριθέν διá τῆς Υπουργικῆς Άποφάσεως τῆς 10ης Δεκεμβρίου 1938 (Έφημερίς Κυβερνήσεως, άριθ. 103, θέσις 679).

(τ. σφρ) Δρ. Άλ έ ξ α ν δ ρ ο ς Σ α ρ ί ν σ κ ι

Συνημμένα 2 αντίγραφα τοῦ Καταστατικοῦ,

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Β'

ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ*

I. ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ

Ἄρθρον 1. 1. Ἡ Αὐτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας ἀποτελεῖ συστατικὸν μέρος τῆς Καθολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διατηροῦσα δὲ μετ' αὐτῆς ἐνότητά ἐπὶ τῶν δογματικῶν καὶ κανονικῶν θεμάτων, εἶναι ἀνεξάρτητος πάσης ἔξωθεν πνευματικῆς ἐξουσίας καὶ ἴση εἰς τὰ δικαιώματα πρὸς πάσας τὰς Αὐτοκεφάλους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας (Α', 6, 7· ΣΤ', 36).**

2. Ἡ Αὐτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας ἀπολαμβάνει εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς ζωὴν πλήρους ἐλευθερίας διακυβερνήσεως ἐν τοῖς πλαίσιοις τῆς κρατικῆς νομιμότητος τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας καὶ τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ.

Ἄρθρον 2. Ἡ Αὐτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας διοικεῖται ἐπὶ τῇ βάσει:

1. Τοῦ Θείου Λόγου, τοῦ διαλαμβανομένου ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ·
2. Τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, καὶ εἰδικώτερον:
  - α) τῶν κανόνων τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων·
  - β) τῶν κανόνων τῶν ἐπτὰ Οἰκουμενικῶν καὶ δέκα Τοπικῶν Συνόδων, τῶν ἀναγνωριζομένων ὑπὸ τῆς Ἁγίας Καθολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας·
  - γ) τῶν κανόνων τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τῶν γενομένων ἀποδεκτῶν παρὰ τῶν Δ', 1· ΣΤ', 2· Ζ', 1 Οἰκουμενικῶν Συνόδων·

---

* Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ πολωνικοῦ (Statut Wewnetrzny Polskiego Autokefalicznego Kos'ciola Prawoslawnego, Warszawa 1970) ὑπὸ Γ. Σοφianoπόλου, τυχοῦσαν, ὡς προελέχθη, εἰδικῆς παρ' ἡμῶν ἐπεξεργασίας.

** Εἰς τὰς ἐντὸς παρενθέσεων παραπομπὰς τὰ διὰ κεφαλαίων στοιχείων γράμματα προσδιορίζουν τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους, οἱ δὲ ἀριθμοὶ τοὺς σχετικούς πρὸς τὴν διάταξιν κανόνας. Ὅπου σημειοῦται συγκεκριμένη ἀναγραφή ὀνόματος, τοῦτο ἀναφέρεται εἰς Τοπικὴν Σύνοδον ἢ εἰς τὸ ὄνομα Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας.

- δ) τῶν λειτουργικῶν κανόνων καὶ τῶν κανόνων τῆς μοναχικῆς ζωῆς.
 3. Τῶν κανόνων τῶν μέχρι τοῦδε Γενικῶν Συνόδων τῆς Ὁρθοδοξίας.
 4. Τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ.
 5. Τῶν συμφῶν τῷ Θεῷ Λόγῳ καὶ τῇ Ἱερᾷ Παραδόσει ἀποφάσεων τῶν Γενικῶν Συνελεύσεων τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας.

Ἄρθρον 3. 1. Συμφώνως πρὸς τὸν Θεῖον Λόγον (Πράξ. Ἀποστ. β', 47· ε', 14) καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Παράδοσιν, ἡ Αὐτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας ἔχει ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δέχεται εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς πάντα προσφεύγοντα πρὸς αὐτὴν καὶ ἐν αὐτῇ ἐπιζητοῦντα τὴν σωτηρίαν.

2. Τὴν εἰσδοχὴν εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας ἐτέρας ἐκκλησιαστικῆς ἢ θρησκευτικῆς ὀργανώσεως μὲ ἴδιον ἐσωτερικὸν κανονισμόν, τὴν σύναψιν συμφωνίας μετὰ τοιαύτης ὀργανώσεως, ὡς καὶ τὴν κύρωσιν νέων τυπικῶν διατάξεων εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας τελεῖ ὁ Μητροπολίτης κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας (Α', 19· Β', 7· ΣΤ', 95· Σαρδ. 7, 8· Ἀγίου Βασιλείου 1, 47), μετ' ἀπόφασιν τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων καὶ προηγουμένην σύμφωνον γνώμην τῶν κρατικῶν ἀρχῶν τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας (Δ', 17· ΣΤ', 38· Σαρδ. 7).

II. ΑΝΩΤΑΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἄρθρον 4. Ἀνωτάτη ἀρχὴ τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας, συμφώνως τῷ 34ῳ Ἀποστολικῷ κανόνι, δηλαδὴ πρῶτος Ἐπίσκοπος αὐτῆς, ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς διοικήσεως καὶ ἐκπρόσωπος εἰς ἀπάσας τὰς σχέσεις ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς, εἶναι ὁ Μητροπολίτης.

Ἄρθρον 5. 1. Ὁ Μητροπολίτης εἶναι ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας ἔναντι τῶν κρατικῶν ὀργάνων καὶ ὁ πρὸς αὐτὰ ἐκφραστὴς τῶν θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας (Σαρδ. 7, 8, 9).

2. Ὁ Μητροπολίτης ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἱερῶν κανόνων, τῶν ἀποφάσεων τῶν Γενικῶν Συνελεύσεων καὶ τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνόδων καὶ τῶν ἐν τῷ παρόντι Καταστατικῷ διαλαμβανομένων. Εἰδικώτερον:

α') Ἐπιμελεῖται τῆς προόδου τῆς Μητροπόλεως αὐτοῦ (Ἄντ. 9).

β') Συγκαλεῖ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν, τὴν Σύνοδον τῶν Ἐπισκόπων, τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον, τὴν Μητροπολιτικὴν Σύναξιν τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων, προεδρεύει τούτων (Ἄντ. 19) καὶ ἐπαγρυπνεῖ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν.

γ') Μερμιναῖ δια τὴν ἔγκαιρον τοποθέτησιν Ἐπισκόπων εἰς τὰς Ἐπισκοπὰς (Δ', 25).

δ') Ἐπικουροὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν Ἐπισκόπων (Α', 4) καὶ ἐνθρονίζει αὐτοὺς ὁμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας (Δ', 28).

ε') Χορηγεῖ εἰς τοὺς Ἐπισκόπους ἀδείας (Καρθ. 32) συμφώνως πρὸς τὰς κανονικὰς διατάξεις.

στ') Ἀπευθύνει εἰς τοὺς Ἐπισκόπους ἀδελφικὰς συστάσεις τόσον διὰ τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ζωὴν, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ποιμαντικῶν αὐτῶν καθηκόντων, εἰς περίπτωσιν δὲ ἀνυπακοῆς εἰσάγει τὸ θέμα εἰς τὴν Σύνοδον τῶν Ἐπισκόπων (Ἀπ. 34, 74· Ἀντ. 9· Καρθ. 28, 97· Κυρίλλου Ἀλεξ. 1).

ζ') Ἐξετάζει ἀναφουρέντας ὑποθέσεις προσωπικῶν διαφορῶν μεταξὺ τῶν Ἐπισκόπων, ἐφ' ὅσον ἐθελουσίως ζητηθῆ ἡ μεσολάβησις αὐτοῦ, ὅποτε ἡ ἀπόφασις τοῦ Μητροπολίτου ὑποχρεοῖ ἀμφοτέρας τὰς πλευρὰς (Καρθ. 17, 107, 136).

η') Ἐπισκέπτεται ἀπάσας τὰς Ἐπισκοπὰς τῆς Μητροπόλεως αὐτοῦ (Καρθ. 63).

θ') Ἀπευθύνεται μετὰ τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων εἰς σύμπασαν τὴν Αὐτοκέφαλον Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας διὰ ποιμαντορικῶν διαγγελμάτων καὶ μηνυμάτων (ΣΤ', 19· Ἀντ. 19).

ι') Διατηρεῖ ἐπαφὰς μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἄλλων Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπὶ δογματικῶν καὶ κανονικῶν θεμάτων, ὡς καὶ ἐπὶ θεμάτων τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς.

ια') Ἐπιμελεῖται τῆς ἐγκαίρου προετοιμασίας τοῦ Ἁγίου Μύρου διὰ τὴν Αὐτοκέφαλον Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας.

ιβ') Συγκαλεῖ τὴν Μητροπολιτικὴν Σύναξιν τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων καὶ προσκαλεῖ πρὸς συμμετοχὴν εἰς αὐτὴν τοὺς ἐπαρχιοῦχοις Ἐπισκόπους, προκειμένου νὰ συσκεφθῶσιν ἐπὶ θεμάτων ποιμαντικοπνευματικῶν καὶ ἐσωτερικῆς ἀποστολῆς εἰς τὰς ἐνορίας, διὰ τὴν ἐκλογὴν ὑποψηφίων μελῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καὶ τὴν διενέργειαν πράξεων ἀνατιθεμένων εἰς τὴν Σύναξιν ταύτην διὰ τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων ἐπὶ οἰκονομικῶν θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας.

3. Ἐπὶ τῆς δραστηριότητος καὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ ὁ Μητροπολίτης προβαίνει εἰς ἀπολογισμὸν πρὸς τὴν Σύνοδον τῶν Ἐπισκόπων καὶ πρὸς τὴν Γενικὴν Ἐκκλησιαστικὴν Συνέλευσιν.

Ἄρθρον 6. Ὁ Μητροπολίτης, συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων (34) καὶ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου (9), ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Μητροπόλεως καὶ ἐπιφελεῖται τῆς γνώμης αὐτῶν πρὸς λύσιν σοβαρῶν ὑποθέσεων, ἐπίσης δὲ καὶ

οί Ἐπίσκοποι ἐπὶ σοβαρῶν ὑποθέσεων τῶν ἐπαρχιῶν των ἀπευθύνονται πρὸς τὸν Μητροπολίτην διὰ συμβουλὰς καὶ ἐγκρισιν (Ἄντ. 9).

Ἄρθρον 7. Τὸ ὄνομα τοῦ Μητροπολίτου μνημονεύεται εἰς τὰς προσευχὰς καὶ τὰς λειτουργίας καθ' ἅπασαν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας (Πρωτοδευτ. 13).

Ἄρθρον 8. Ὁ Μητροπολίτης φέρει τὰς ἀκολούθους ἐξωτερικὰς διακρίσεις: Λευκὸν ἐπανωκαλύμμαυχον μετὰ σταυροῦ, μίτραν μετὰ σταυροῦ καὶ δύο ἐγκόλπια. Ὡσαύτως πρὸ τοῦ Μητροπολίτου φέρεται σταυρός. Ὁ τίτλος αὐτοῦ εἶναι «Μακαριώτατος Ὁρθόδοξος Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας».

Ἄρθρον 9. 1. Τὸν Μητροπολίτην καὶ τὸν ἀναπληρωτὴν αὐτοῦ ἐκλέγει ἡ Ἐκλογικὴ Συνέλευσις, συνωδὰ τῷ κανόνι 25 τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, μεταξὺ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας.

2. Ὁ Μητροπολίτης ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ συμφώνως πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας (Ἄποστ. 34).

3. Ὁ Μητροπολίτης δικαιούται νὰ ἐξέλθῃ τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 70οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του.

Ἄρθρον 10. Ἄναπληρωτὴς τοῦ Μητροπολίτου εἶναι εἷς ἐκ τῶν ἐπαρχιούχων Ἐπισκόπων, ἐκλεγόμενος μετὰ σύμφωνον γνώμην τῶν κρατικῶν ὀργάνων ὑπὸ τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως ἐπὶ ἐπταετεί θητεία. Χρεία τῆς θέσεως τοῦ Μητροπολίτου δὲν ἐπιτρέπεται νὰ παραταθῇ πλέον τῶν τριῶν μηνῶν, εἰς ὅλας δὲ ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, μετὰ σύμφωνον γνώμην τῶν κρατικῶν ἀρχῶν, δύναται νὰ διπλασιασθῇ.

Ἄρθρον 11. Ὁ Ἄναπληρωτὴς τοῦ Μητροπολίτου ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντα τοῦ Μητροπολίτου εἰς περιπτώσιν χηρείας τοῦ θρόνου καὶ μέχρι πληρώσεως αὐτοῦ, τῇ ἐντολῇ δὲ τοῦ Μητροπολίτου ἐν ἀδυναμία ἐκτελέσας παρ' ἐκείνου τῶν καθηκόντων του λόγφ ἀπουσίας, ἀσθενείας ἢ ἄλλων περιπτώσεων.

Ἄρθρον 12. Ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ Μητροπολιτικοῦ θρόνου ὁ Ἄναπληρωτὴς ἐκτελεῖ ἅπαντα τὰ καθήκοντα τοῦ Μητροπολίτου καὶ λογοδοτεῖ εἰς τὸν ἐκλεγθόμενον Μητροπολίτην. Τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς χηρείας τοῦ Μητροπολιτικοῦ θρόνου δὲν δύναται νὰ παραταθῇ πλέον τοῦ ἔτους.

Ἄρθρον 13. Ἐν περιπτώσει ἐκτελέσεως κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Μητροπολίτου τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἄναπληρωτοῦ, οὗτος ἐκτελεῖ ταῦτα ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν καθορισθέντων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ λογοδοτεῖ διὰ τὰς πράξεις καὶ ἐνεργείας του.

Ἄρθρον 14. Ἐν περιπτώσει ἀδυναμίας ἐκτελέσεως τῶν καθόντων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου, τὰς ὑποθέσεις τῆς ἐπισκοπῆς Βαρσοβίας χεiriζεται ὁ Ἀναπληρωτῆς τοῦ Μητροπολίτου τῇ ἐπικουρίᾳ βοηθοῦ Ἐπισκόπου.

Ἄρθρον 15. 1. Παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ καὶ τῷ Μητροπολιτικῷ Συμβουλίῳ ὑφίσταται Μητροπολιτικὸν Γραφεῖον, ὅπερ εἶναι ἐπίσης καὶ Γραφεῖον τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνόδου, τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Μητροπόλεως.

2. Τὸ Μητροπολιτικὸν Γραφεῖον ἀποτελεῖται ἐξ ὑπαλλήλων ὀριζόμενων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου. Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Γραφείου εἶναι Διευθυντής, ὀριζόμενος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου μετὰ σύμφωνον γνώμην τῆς Ὑπηρεσίας ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποθέσεων.

III. ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ (SYNOD BISKUPOW)

Ἄρθρον 16. Ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων, ὡς κληρονόμος τῆς ἀποστολικῆς ἐξουσίας, εἶναι τὸ ὄργανον ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, τὸ ρυθμίζον ὑποθέσεις, αἵτινες ἐκφεύγουν τῶν ὀρίων τῶν κανονικῶν δικαιοδοσιῶν τῶν ἐπαρχιούχων Ἐπισκόπων (Καν. Ἀποστ. 34· Α' 4, 5, 6, 7· Β' 2· Δ' 10· ΣΤ' 8· Ζ' 6).

Ἄρθρον 17. 1. Ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων ἀποτελεῖται ἐκ πάντων τῶν ἐπαρχιούχων Ἐπισκόπων τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας (Α' 5· ΣΤ' 8).

2. Τὴν Σύνοδον τῶν Ἐπισκόπων συγκαλεῖ ὁ Μητροπολίτης τοῦλάχιστον δις τοῦ ἔτους (ΣΤ' 8· Ζ' 6).

3. Πρόεδρος τῆς Συνόδου εἶναι ὁ Μητροπολίτης (Ἀντ. 16).

4. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Συνόδου λαμβάνονται δι' ἀπλῆς πλειονοψηφίας, ἐν ἰσοψηφίᾳ δὲ ὑπερισχύει ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 18. Εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων, ἐκτὸς τῶν δογματικοθητικῶν ζητημάτων, ἀπόκειται ἡ φροντίς διὰ τὴν ἠθικὴν ὑπόστασιν τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, δι' ἅπαντα τὰ ζητήματα αὐτῆς, διοικητικά, μορφωτικά, οἰκονομικά, ὡς καὶ ἡ ἀνωτάτη δικαστικοδιοικητικὴ ἐξουσία. Εἰδικώτερον αὕτη:

α') Ὑπερασπίζεται τὰ ὀρθόδοξα δόγματα τῆς πίστεως (Ἀπ. 37· Ζ' 6) καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας (Ζ' 1, 2, 6).

β') Ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς ἠθικῆς ζωῆς τῶν κληρικῶν καὶ τῶν λαϊκῶν.

γ') Ἐπιτελεῖ ἔργον ἀνωτάτου βαθμοῦ ἐν τῇ μυστηριακῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς δυνατότητος νὰ ἐπιφέρῃ ἀλλαγὰς εἰς τὸ τυπικόν.

δ') Μεριμᾷ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἱεραποστολικῆς

δραστηριότητος ἐν τῷ πνεύματι τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

ε') Συμμετέχει εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μητροπολίτου καὶ τοῦ Ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, ἐκλέγει τοὺς Ἐπισκόπους καὶ συμπάρισται εἰς τὴν ἐνθρόνισιν αὐτῶν (Α', 4· Δ', 28). Ὡσαύτως συμπράττει εἰς τὴν μετάθεσιν καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τοῦ θρόνου Ἐπισκόπου, ἐφ' ὅσον ἀπαιτῆ οὕτω τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας (Ἀπ. 14· Α' 15), καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν ὁρίων τῶν ἐπισκοπικῶν ἐπαρχιῶν (Δ', 17· ΣΤ', 25) ἢ τὴν μεταβολὴν αὐτῶν.

στ') Ἐγκρίνει τὰ νέα λειτουργικὰ βιβλία καὶ τὰ ἐγχειρίδια τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας.

ζ') Ἐπιλύει τὰς ἀναφουμένας διαφορὰς ἐπὶ σοβαρῶν περιπτώσεων καὶ ἀμφισβητήσεων εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν (Ἀπ. 37· Ζ', 6· Ἀντ. 27).

η') Ἀποτελεῖ δευτεροβάθμιον καὶ τελευταίου βαθμοῦ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον.

θ') Δέχεται καὶ ἐξετάζει καταγγελίας κατὰ Ἐπισκόπων (Α', 5), ἐπιλύει τὰς μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰς (Δ', 17· ΣΤ', 25) καὶ ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον καὶ τελευταίου βαθμοῦ Δικαστήριον δι' Ἐπισκόπους (Ἀπ. 74).

ι') Ἀποφαίνεται εἰς πρῶτον καὶ τελευταῖον βαθμὸν ἐπὶ ὑποθέσεων ἀφορωσῶν εἰς τὴν ἀποκοπὴν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας (Α', 5).

ια') Ἐπικυροῖ μετὰ σύμφωνον γνώμην τῶν κρατικῶν ἀρχῶν τὴν Ἐκλογικὴν ἡμερησίαν διάταξιν καὶ τὸν Κανονισμὸν τῶν συνεδριῶν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ τὸ Καταστατικὸν τῶν ἐνοριῶν.

ιβ') Συμμετέχει εἰς τὰς ἐκλογὰς τῶν μελῶν τῆς Μητροπολιτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου.

ιγ') Ἐκδίδει ὁδηγίας καὶ ἐγκυκλίους ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ἔργον τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων.

ιδ') Ἀπονέμει μετ' εἰσῆγγελσιν τῶν ἐπαρχιούχων Ἐπισκόπων (Ἀπ. 34) ἐκκλησιαστικὰ ὀφθήκια τιμῆς δι' εὐεργετηρίων Γραμμάτων (Α' Τιμ. ε', 17).

Ἄρθρον 19. 1. Αἱ ἀποφάσεις καὶ ἄλλαι πράξεις τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων καταχωρίζονται εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Ἀποφάσεων τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας.

2. Τὰ Πρακτικὰ τῶν συνεδριῶν τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων ὡς καὶ αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν δύνανται νὰ δημοσιεύωνται εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας.

IV. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ (RADA METROPOLITALNA)

Ἄρθρον 20. 1. Τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον ἀποτελεῖ συλ-

λογικὸν ὄργανον, τὸ ὁποῖον βοηθεῖ τὸν Μητροπολίτην εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, εἰδικώτερον δὲ γνωμοδοτεῖ ἐπὶ διοικητικοοικονομικῶν ὑποθέσεων.

2. Τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον συνίσταται:

α') ἓκ τοῦ Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου·

β') 12 συμβούλων, 9 κληρικῶν καὶ 3 λαϊκῶν·

γ') 4 ἀναπληρωματικῶν συμβούλων (2 κληρικῶν καὶ 2 λαϊκῶν).

3. Τὸ ἕμισυ τῶν συμβούλων-μελῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν ἐκλέγει ἡ Μητροπολιτικὴ Σύναξις τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων (Metropolitalny Zjazd Dzielkan'ow), τοὺς δὲ λοιποὺς ὀρίζει ὁ Μητροπολίτης ἢ ὁ Ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ μετὰ συμφωνῶν γνώμην τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων.

4. Αἱ ὑποψηφιότητες τῶν συμβούλων - μελῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν, ὡς καὶ τῶν μελῶν τοῦ Προεδρείου τοῦ Συμβουλίου, ὀρίζονται τῇ συνεργασίᾳ τῶν κρατικῶν ὀργάνων.

5. Οἱ κληρικοὶ ὑποψήφιοι μέλη τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου ὀφείλουν νὰ ἔχουν τουλάχιστον ἑετῆ ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, νὰ εἶναι τουλάχιστον 30 ἐτῶν καὶ ἀμέμπτου διαγωγῆς. Οἱ λαϊκοὶ ὑποψήφιοι ὀφείλουν νὰ ἔχουν συμπληρώσει τὸ 30ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των, νὰ ἔχουν ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα καὶ νὰ εἶναι ἀμέμπτου διαγωγῆς.

6. Ἡ θητεία τῶν συμβούλων-μελῶν εἶναι πενταετής. Μέλος ἀποχωρῆσαν λόγῳ συμπληρώσεως πενταετίας, δύναται νὰ ἐπανεκλεγῆ ἢ νὰ ἐπαναπροσκληθῆ ὡς μέλος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου. Εἰς περίπτωσιν χηρείας θέσεως συμβούλου κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ κατὰ τὸ διάστημα τῆς θητείας του τὴν θέσιν ταύτην καταλαμβάνει αὐτοδικαίως ὁ κληρικὸς ἢ λαϊκὸς ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ.

7. Διαρκὲς διοικητικὸν ὄργανον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου εἶναι τὸ Προεδρεῖον (Prezydium), εἰς τὸ ὁποῖον μετέχουν, ἐκτὸς τοῦ Προέδρου αὐτοῦ:

α') Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, ὅστις διευθίνει τὴν Γραμματεῖαν τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων.

β') Τρία μέλη τοῦ Προεδρείου, εἰς τὰ ὁποῖα ἔχει ἀνατεθῆ τὸ ἔργον καταρτίσεως ὀρισμένων ἐργασιῶν τοῦ οικονομικοῦ προϋπολογισμοῦ, τῆς δικαστικῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας δευτέρου βαθμοῦ, ἐκδοτικαὶ ἐργασίαι κ.λ.π.

8. Τὰ μέλη τοῦ Προεδρείου ὀρίζει ὁ Μητροπολίτης.

Ἄρθρον 21. 1. Εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς δραστηριότητος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου ἀνήκουν:

α') Ὑποθέσεις οἰκονομικοοργάνωτικαὶ ἀπάσης τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας.

β') Ὑποθέσεις ἐκπαιδεύσεως καὶ καταρτισμοῦ ἐκκλησιαστικῶν στελεχῶν, τύπου καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐκδόσεων.

γ') Πραγματοποιήσις τῶν ἀποφάσεων τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων.

δ') Προετοιμασία τῶν θεμάτων τῶν συνεδριῶν τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων καὶ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως.

ε') Ὁ καταρτισμὸς τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας.

στ') Ἡ ἀνάλυσις τῶν ἀπολογισμῶν τῆς καταστάσεως τῶν ἐπὶ μέρους ἐπισκοπικῶν ἐπαρχιῶν καὶ ὁ καταρτισμὸς τοῦ γενικοῦ ἐτησίου Ἀπολογισμοῦ συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας.

ζ') Ἐπεξεργασία ἐτησίων σχεδίων ἐκκλησιαστικῆς δραστηριότητος.

η') Ὡσαύτως ἐπιτελεῖ ἔργον συμβούλου ἐπὶ οὐσιαστικῶν ζητημάτων τῆς Ἐκκλησίας.

θ') Συμμετέχει εἰς τὴν Ἐκλογικὴν Συνέλευσιν πρὸς ἐκλογὴν Μητροπολίτου.

2. Ἐφ' ὅσον παραστῆ ἀνάγκη, συνιστῶνται παρὰ τῷ Μητροπολιτικῷ Συμβουλίῳ Ἐπιτροπὴ Προβλημάτων (π.χ. Οἰκονομικῶν, Ἐκδόσεων, Στελεχῶν κ.ἄ.), ὡς καὶ Μητροπολιτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἱεραποστολῆς. Ἔργον τῶν ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῶν εἶναι ἡ λεπτομερειακὴ ἔρευνα τῶν ἐπὶ μέρους προβλημάτων καὶ ἡ σύνταξις ἐκθέσεων περὶ αὐτῶν. Τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον καθορίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν προσώπων ἐκάστης Ἐπιτροπῆς Προβλημάτων, ὡς καὶ τῆς Μητροπολιτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἱεραποστολῆς. Ἡ Μητροπολιτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἱεραποστολῆς δρᾷ ὑπὸ τὴν προσωπικὴν καθοδήγησιν τοῦ Μητροπολίτου.

Ἄρθρον 22. 1. Τὸ Προεδρεῖον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου συνεδριάζει ὡσάκις παρίσταται ἀνάγκη, τοῦλάχιστον δὲ ἅπαξ τοῦ μηνός.

2. Ἡ ὀλομέλεια τοῦ Προεδρείου συνέρχεται τοῦλάχιστον ἅπαξ καθ' ἕκαστον τρίμηνον.

3. Ἐκτακτος συνεδρία συγκαλεῖται, ἐὰν παραστῆ ἀνάγκη, κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Μητροπολίτου, ἢ τῇ αἰτήσει τῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν τοῦ Προεδρείου.

Ἄρθρον 23. 1. Αἱ χαρακτῆρος διοικητικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ τὰς συνεδρίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου δι' ἀπλῆς πλειοψηφίας, προσαπαιτεῖται δὲ ἡ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου ἐγκρίσις αὐτῶν.

2. Αἱ ἀποφάσεις καταχωρίζονται εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

3. Αἱ εἰς τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου ἀναφερόμεναι δαπάναι προβλέπονται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς Μητροπόλεως.

V. ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ (SOBOR ELEKCYJNY)

Ἄρθρον 24. 1. Ἡ Ἐκλογικὴ Συνέλευσις, συγκαλουμένη ἐπὶ τῷ τέλει ἐκλογῆς Μητροπολίτου καὶ Ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, ἀποτελεῖται:

α') Ἐκ τῶν ἐπαρχιούχων Ἐπισκόπων τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας.

β') Τῶν μελῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

2. Τὴν Ἐκλογικὴν Συνέλευσιν συγκαλεῖ ὁ Ἀναπληρωτὴς τοῦ Μητροπολίτου κατόπιν προηγουμένης συνεννόησεως μετὰ τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ὀργάνων.

3. Πρόεδρος τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως εἶναι Ἐπίσκοπος, ἐκλεγόμενος ὑπὸ τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων.

Ἄρθρον 25. 1. Τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως προηγῆται Προεκλογικὴ Διάσκεψις (Zgromadzenie Przedelekcyj'ne), εἰς ἣν μετέχουν τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως.

2. Ἡ Προεκλογικὴ Διάσκεψις, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ὑπὸ τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων ἐκλεγέντος Ἐπισκόπου, ὀνομάζει διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας τοὺς ὑποψηφίους διὰ τὴν χηρεύουσαν θέσιν Μητροπολίτου. Τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποψηφίων ὀρίζει ἡ Προεκλογικὴ Διάσκεψις. Οὗτοι δέον νὰ εἶναι τοῦλάχιστον δύο.

3. Δικαίωμα προτάσεως ὑποψηφίων διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Μητροπολίτου ἔχει πᾶν μέλος τῆς Διασκέψεως.

4. Μετὰ τὸν καθορισμὸν τῶν ὑποψηφίων, ἡ Προεκλογικὴ Διάσκεψις καταρτίζει διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας ἢ διὰ βοῆς Ἐπιτροπὴν ἐκ τριῶν προσώπων: τοῦ Προέδρου τῆς Προεκλογικῆς Διασκέψεως, ὡς ἐκπροσώπου τοῦ Σώματος τῶν Ἐπισκόπων, καὶ δύο μελῶν. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Προεκλογικῆς Διασκέψεως.

5. Καθῆκον τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἡ ἐξασφάλισις παρὰ τῆς Ὑπηρεσίας ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποθέσεων τοῦ ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας δὲν ἔχουν ἐπιφυλάξεις ἐναντι ὀρισμένων ὑποψηφίων.

6. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὑφίστανται ἐπιφυλάξεις καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποψηφίων εἶναι κατώτερος τῶν δύο, ἡ Προεκλογικὴ Διάσκεψις ὀνομάζει νέους ὑποψηφίους, οὕτως ὥστε πάντοτε ὁ κατάλογος τῶν ὑποψηφίων νὰ περιλαμβάνῃ δύο πρόσωπα.

7. Διὰ πᾶσαν νέαν ὑποψηφιότητα ἡ Ἐπιτροπὴ φροντίζει καὶ πληροφορεῖται παρὰ τῆς Ὑπηρεσίας ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποθέσεων περὶ

τοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς αὐτὴν ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας.

8. Μετὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς ἀρμοδίας Ὑπηρεσίας ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποθέσεων ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει ἐπιφυλάξεις ἐναντι τῶν ὀρισθέντων ὑποψηφίων, ὁ Πρόεδρος τῆς Προεκλογικῆς Διασκέψεως ἀνακοινοῖ τὴν μετατροπὴν τῆς Διασκέψεως εἰς Ἐκλογικὴν Συνέλευσιν.

Ἄρθρον 26. 1. Ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως εἶναι ἰσχυρά, λαμβανομένη δι' ἀπλῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν, παρισταμένων δὲ τοῦλάχιστον τῶν 3/5 τῶν μελῶν τῆς Συνόδου.

2. Ἀρχομένης τῆς συνεδρίας τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, γίνεται ἡ ἐκλογὴ τοῦ Μητροπολίτου μεταξὺ τῶν συμφώνως τῇ παραγρ. 25 ὀρισθέντων ὑποψηφίων διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας καὶ δι' ἀπλῆς πλειοψηφίας ἐγκύρων ψήφων. Ψῆφοι, δοθέντες δι' ἄλλα πρόσωπα, ὡς καὶ ψηφοδέλτια περιέχοντα ἐκτὸς τοῦ ὀνόματος, τοῦ ἐπωνύμου καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀξιώματος τοῦ ὑποψηφίου καὶ ἕτερα στοιχεῖα, καὶ λευκά τοιαῦτα, εἶναι ἄκυρα.

3. Ἐὰν κατὰ τὴν πρώτην ψηφοφορίαν οὐδεὶς τῶν ὑποψηφίων λάβῃ τὴν πλειοψηφίαν τῶν ἐγκύρων ψήφων, ἡ ψηφοφορία ἐπαναλαμβάνεται. Κατ' αὐτὴν, ἐὰν ὑπάρχουν πλείονες τῶν δύο ὑποψηφίων, ἀποκλείεται τῆς ἐκλογῆς ὁ ἐξ αὐτῶν λαβὼν τοὺς ὀλιγώτερους ψήφους. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἅπαντες οἱ ὑποψήφιοι λάβουν τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ψήφων, ἡ ψηφοφορία ἐπαναλαμβάνεται.

4. Περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Μητροπολίτου πληροφορεῖ ὁ προεδρεύων τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως τὰς κρατικὰς ἀρχάς, συναποστέλλων καὶ ἀντίγραφον τοῦ Πρακτικοῦ τῆς ἐκλογῆς, αἰτούμενος τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἐκλεγέντος καὶ τὴν συγκατάθεσιν πρὸς ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ὡς Μητροπολίτου.

5. Ὁ Μητροπολίτης δίδει ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ἀρχῶν ἕρκον, ὅτι θὰ εἶναι πιστὸς εἰς τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Πολωνίας, παραλαμβάνει δὲ τὴν ἀπόφασιν ἀναγνώρισεως αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας.

Ἄρθρον 27. Ἡ Ἐκλογικὴ Συνέλευσις ἀσχολεῖται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον μὲ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μητροπολίτου καὶ τοῦ Ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ. Οὐδὲν ἕτερον θέμα δύναται νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον τῆς Συνελεύσεως. Κατ' αὐτὴν ἀπαγορεύεται πᾶσα συζήτησις περὶ τὰ πρόσωπα τῶν ὑποψηφίων.

Ἄρθρον 28. Ὁ Μητροπολίτης πληροφορεῖ περὶ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐθρονίσεως αὐτοῦ τοὺς Προκαθημένους πασῶν τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

VI. ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ (SOBOR KRAJOWY)

Ἄρθρον 29. 1. Τὸ ἀνώτατον ὄργανον τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας εἶναι ἡ Γενικὴ Συνέλευσις αὐτῆς (Β', 2), συνισταμένη ἐκ τῶν Ἐπισκόπων (Α', 5· Δ', 19· ΣΤ', 8) καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ κλήρου καὶ τῶν πιστῶν, συγκαλουμένη τουλάχιστον ἅπαξ ἀνά ἑπταετίαν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου (Ἄντ. 19, 20) μετὰ σύμφωνον γνώμην τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ὀργάνων. Ἐν περιπτώσει ἀδυναμίας ὅπως συγκαλέσῃ ὁ Μητροπολίτης τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν λόγῳ ἀσθενείας ἢ ἄλλων αἰτίων, αὕτη συγκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

2. Σκοπὸς τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως εἶναι ὁ καθορισμὸς τῆς βασικῆς κατευθύνσεως τῆς ζωῆς τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας ἐν τῷ πνεύματι τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ συμφώνως πρὸς τὰς νομικὰς διατάξεις τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας. Εἰδικώτερον:

- α') Ἡ διατήρησις τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καθεστώτος.
- β') Ἡ ἐνίσχυσις καὶ ἀνάπτυξις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.
- γ') Ἡ ἱκανοποίησις τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀναγκῶν τῶν μελῶν τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας.
- δ') Ἡ φροντίς ἐπὶ τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν αὐτῆς.

3. Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ ὁ κανονισμὸς τῶν συνεδριῶν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καθορίζονται ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καὶ, μετὰ σύμφωνον γνώμην τῶν κρατικῶν ἀρχῶν, διαπέμπονται εἰς τὴν Σύνοδον τῶν Ἐπισκόπων πρὸς ἐπικύρωσιν.

4. Εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως μετέχουν:

- α') Ὁ Μητροπολίτης.
- β') Ἀπαντες οἱ ἐπαρχιοῦχοι Ἐπίσκοποι καὶ οἱ βοηθοὶ Ἐπίσκοποι.
- γ') Οἱ ἐκλεγέντες ἀντιπρόσωποι, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, διὰ χρονικὸν διάστημα 7 ἐτῶν ὑπὸ τῶν Συνάξεων τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων, ἀνά εἰς κληρικὸς καὶ λαϊκὸς δι' ἐκάστην Ἀρχιερατικὴν Ἐπιτροπέαν.
- δ') Εἷς ἀντιπρόσωπος ἐξ ἐκάστης μονῆς (ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν).
- ε') Δύο ἐκπρόσωποι τοῦ ἐπιστημονικοδιδασκτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ τμήματος Ὁρθοδόξου Θεολογίας τῆς Χριστιανικῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας.
- στ') Εἷς ἐκπρόσωπος τοῦ Ὁρθοδόξου Ἱερατικοῦ Σεμιναρίου.

Ἄρθρον 30. 1. Ἡ Σύναξις τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων ἐκλέγει διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας τὰ μέλη τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως εἰς κεχωρισμένας συνεδρίας διὰ τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς λαϊκοὺς.

2. Οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ τμήματος Ὁρθοδόξου Θεολογίας τῆς Χριστιαν-

νικῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ Ὁρθοδόξου Ἱερατικοῦ Σεμιναρίου ἐκλέγονται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας τῆς γενικῆς συνελεύσεως τοῦ ἐπιστημονικοδιδασκατικοῦ προσωπικοῦ τοῦ τμήματος ἢ τοῦ Σεμιναρίου.

3. Οἱ ἐκπρόσωποι τῶν μονῶν ἐκλέγονται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας εἰς γενικὰς συνάξεις τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς.

Ἄρθρον 31. 1. Εἰς τὰς συνεδρίας τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως δύνανται νὰ παρίστανται καὶ κρατικὰ ὄργανα, εἰς τὰ ὁποῖα παρέχεται δικαίωμα νὰ λαμβάνωσι τὸν λόγον κατὰ σειράν ὁμιλητῶν καὶ νὰ καταθέτωσι δηλώσεις καὶ προτάσεις.

2. Οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ κράτους δὲν λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν ψηφοφορίαν.

3. Εἰς τὰς συνεδρίας τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως δύνανται, ἐὰν παρίσταται ἀνάγκη, νὰ λάβωσι μέρος με συμβουλευτικὴν ψῆφον καὶ ἕτεροι ὑπηρετούντες εἰς ἐκκλησιαστικοδιοικητικὰς ὑπηρεσίας τῆς Μητροπόλεως ἢ εἰδικοί ὀριζόμενοι ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως.

Ἄρθρον 32. 1. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ἰσχύουν, ἐφ' ὅσον ἐλήφθησαν ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν $2/3$ τῶν συγροτούντων αὐτήν.

2. Προκειμένου νὰ ᾄσιν ἰσχυραὶ αἱ ἀποφάσεις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, δεόν αὐταὶ ἀπαραιτήτως νὰ λαμβάνωνται κατὰ πλειοψηφίαν, διὰ δὲ τὰ ζητήματα τὰ δογματικὰ καὶ τὰ κανονικὰ τὴν τελικὴν ἀπόφασιν λαμβάνει ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων, ὡς διαδόχων τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ἐκφραστῶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παραδόσεως (Ζ', 2, 6· Κλήμης Ρώμης, Εἰρηναῖος Λουγδύνων κ.ἄ.).

3. Τὰς συνεδρίας τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, τὴν ἐναρξίν αὐτῶν, τὴν διαδικασίαν καὶ τὴν λήξιν κατευθύνει ὁ Μητροπολίτης ὡς Πρόεδρος.

4. Ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, ὁ Μητροπολίτης δύναται νὰ ἀναθέτῃ τὰ ἀνωτέρω εἰς τὸν Ἀναπληρωτὴν.

5. Ἀποφάσεις καὶ ἄλλαι πράξεις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καταχωρίζονται καὶ δημοσιεύονται εἰς τὸ Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας.

VII. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ (METROPOLITALNA KOMISTA KONTROLI)

Ἄρθρον 33. 1. Διὰ τὴν διενέργειαν ἐλέγχου ἐπὶ διοικητικῶν καὶ οἰκονομικῶν θεμάτων ἀπάσης τῆς Ἐκκλησίας ὑφίσταται ἡ Μητροπολιτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐλέγχου.

2. Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Μητροπολιτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου ἀνήκουν:

α') Ἡ ἔρευνα τῆς νομιμότητος καὶ τῆς ἀκριβείας ἐκτελέσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὡς καὶ ἡ σκοπιμότης τῶν οἰκονομικῶν δραστηριοτήτων τοῦ κέντρου τῆς Μητροπόλεως καὶ τῶν κατὰ τόπους Ἐπισκοπῶν.

β') Ἡ ἔρευνα τῶν συμφωνιῶν καὶ ὑποχρεώσεων ἐξ ἐπόψεως νομιμότητος καὶ σκοπιμότητος.

γ') Ὁ ἔλεγχος τοῦ ταμείου καὶ τοῦ λογιστηρίου.

δ') Ὁ ἔλεγχος τῶν ἐκτελουμένων ἔργων ἐπενδύσεων, οἰκοδομικῶν τοιούτων καὶ ἄλλων.

3. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει δικαίωμα νὰ ἐλέγῃ ἅπαντα τὰ βιβλία καὶ στοιχεῖα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν οἰκονομικοχρηματικὴν δραστηριότητα ἀπάντων τῶν ἰδρυμάτων καὶ ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἀπαιτῇ ἐκ τῶν ἀρχῶν τούτων ἐντὸς ὑπ' αὐτῆς καθοριζομένης προθεσμίας ἐπεξηγήσεις καὶ διασαφήσεις.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 34. Εἰς τὴν Μητροπολιτικὴν Ἐπιτροπὴν Ἐλέγχου μετέχουν πέντε μέλη (3 κληρικοὶ καὶ 2 λαϊκοί), ἐκλεγόμενα εἰς κοινὴν συνεδρίαν τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων καὶ τῆς Μητροπολιτικῆς Συνάξεως τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων διὰ χρονικὸν διάστημα 5 ἐτῶν. Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς δύνανται νὰ εἶναι πρόσωπα κατέχοντα θέσεις ἐπὶ ἀμοιβῇ εἰς τὰς Ἐπισκοπὰς, εἰς τὴν κεντρικὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας ἢ εἰς ἰδρύματα ὑπαγόμενα εἰς αὐτάς.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 35. 1. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκλέγει ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς τὸν Πρόεδρον καὶ τὸν Γραμματέα.

2. Ἡ Ἐπιτροπὴ διενεργεῖ τὸν ἔλεγχον συμφώνως πρὸς σχέδιον ἐπικυρωθὲν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

3. Ἡ Ἐπιτροπὴ συνεδριάζει τοῦλάχιστον ἅπαξ τοῦ ἔτους, ἐν περιπτώσει δὲ ἀνάγκης κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Προέδρου ἢ τῆ ἀιτήσῃ τῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν αὐτῆς.

4. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνεργεῖ κατόπιν ὑπευθύνου προτάσεως, καταρτιζομένης ἐν συνεργασίᾳ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Συνάξεως τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων καὶ ἐπικυρουμένης ὑπὸ τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων.

5. Τὰ ἔξοδα διὰ τὴν δραστηριότητα τῆς Ἐπιτροπῆς δέον νὰ περιλαμβάνωνται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς Μητροπόλεως.

VIII. ΕΠΑΡΧΙΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ

Ἄ ρ θ ρ ο ν 36. 1. Ἡ Αὐτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας ἀποτελεῖ μίαν Μητρόπολιν, ἐξ ἐπόψεως δὲ ἐδαφικῆς διαιρεῖται εἰς Ἐπισκοπὰς (Β', 2· Γ', 8· Δ', 17· Καρθ. 64, 67).

2. Τὰ ὅρια τῶν Ἐπισκοπῶν καθορίζει ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων (Δ', 17· ΣΤ', 25) κατόπιν προηγουμένης συνεννόησεως μετὰ τῶν κρατικῶν ὀργάνων.

Ἄρθρον 37. Τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Βαρσοβίας προΐσταται ὁ Μητροπολίτης, ἐδρεύων εἰς Βαρσοβίαν, τῶν δὲ ἄλλων Ἐπισκοπῶν οἱ Ἐπίσκοποι (Καρθ. 82), κατοικοεδρεύοντες εἰς τὰς ἑδρας τῶν Ἐπισκοπῶν των. Διὰ τὴν ἀλλαγὴν τῆς ἑδρας τῶν Ἐπισκοπῶν ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων κατόπιν συνεννόησεως μετὰ τῶν κρατικῶν ἀρχῶν.

Ἄρθρον 38. 1. Τοὺς ἐπαρχιούχους Ἐπισκόπους ἐκλέγει τῇ προτάσει τοῦ Μητροπολίτου ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων (Α', 4· Δ', 28) μεταξὺ ὑποψηφίων, οἵτινες δέον νὰ ἔχωσι συμπληρώσει τὸ 30ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των, νὰ ἔχωσι τοῦλάχιστον πενταετῆ ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ νὰ διακρίνωνται ἐπὶ ἀμέμπτῳ διαγωγῇ.

2. Ὁ ἐπαρχιούχος Ἐπίσκοπος, ὡς κανονικὸς διάδοχος τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, εἶναι ὁ ἐπικεφαλῆς καὶ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐπισκοπῆς του, τὴν ὁποίαν διοικεῖ ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν κανόνων (Ἀπ. 81, 83· Γ', 19· Ἀντ. 9· Καρθ. 6, 25· Ἀπ. 27· ΣΤ', 9· Ἀπ. 15, 27, 55· Α', 5, 12, 15, 16· ΣΤ', 34, 102· Ζ', 4· Ἀντ. 17· Σαρδ. 14· Καρθ. 38, 52· Πρωτοδευτ. 9· Βασ. 10, 74, 88· Θεοφ. Ἀλεξ. 4, 6).

3. Μετὰ τὴν ἐνθρόνισίν του ὁ Ἐπίσκοπος συντάσσει ἐνώπιον συμβολαιογράφου διαθήκην, διὰ τῆς ὁποίας τὴν περιουσίαν του καταλείπει εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας.

4. Ὁ ἐπαρχιούχος Ἐπίσκοπος δύναται νὰ ἀποσύρῃται τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 70οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του.

Ἄρθρον 39. Ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων μεταθέτει τοὺς Ἐπισκόπους, ἀπολύει ἢ παύει προσωρινῶς αὐτοὺς (Ἀπ. 74) κατόπιν συνεννόησεως μετὰ τῶν κρατικῶν ἀρχῶν.

Ἄρθρον 40. Οἱ Ἐπίσκοποι ἔχουν δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσιν νὰ ἐπισκέπτονται τὰς ἐνορίας καὶ τοὺς ναοὺς τῆς Ἐπισκοπῆς των (Καρθ. 63).

Ἄρθρον 41. Εἰς τοὺς ἐπαρχιούχους Ἐπισκόπους, ἐφ' ὅσον παραστῇ ἀνάγκη, δύναται νὰ δοθοῦν βοηθοὶ Ἐπίσκοποι (Καρθ. 27).

Ἄρθρον 42. 1. Τοὺς βοηθοὺς Ἐπισκόπους ἐκλέγει ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων (Α', 4· Δ', 28), τῇ προτάσει τοῦ Μητροπολίτου, μετὰ προηγουμένην σύμφωνον γνώμην τῶν κρατικῶν ὀργάνων, μεταξὺ ὑποψηφίων κεκτημένων τὰ ἀπαραίτητα προσόντα, τὰ διαλαμβανόμενα ἐν ἄρθρῳ 38 παράγρ. 1 τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ,

2. Τὰ ὄρια δικαιοδοσίας τῶν βοηθῶν Ἐπισκόπων καθορίζονται δι' Ἐγκυκλίου, τὴν ὁποίαν καταρτίζει ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων.

Ἄρθρον 43. Ἐν περιπτώσει χηρείας Ἐπισκοπῆς, ὡς καὶ εἰς περιπτώσεις ἀδυναμίας τοῦ Ἐπισκόπου ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, τὴν διοίκησιν τῆς Ἐπισκοπῆς ἀσκεῖ ὁ βοηθὸς Ἐπίσκοπος (Καρθ. 27), ἢ ἐν ἐλλείψει τοιοῦτου Ἐπίσκοπος ἐτέρας Ἐπισκοπῆς, δριζόμενος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

Ἄρθρον 44. Οἱ Ἐπίσκοποι ὀφείλουν νὰ ἀνταποκρίνονται εἰς τοὺς ὄρους τοὺς ἀπαιτούμενους ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (ΣΤ, 12), νὰ ἔχωσι τὰ ἀπαραίτητα πνευματικά προσόντα (Ζ', 2· Λαοδ. 12· Σαρδ. 10· Πρωτοδευτ. 17), θεολογικὴν μόρφωσιν καὶ πολωνικὴν ἰθαγένειαν.

ΙΧ. ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ

Ἄρθρον 45. Τὴν διοίκησιν τῆς Ἐπισκοπῆς ἀσκεῖ ὁ οἰκεῖος Ἐπίσκοπος τῇ ἐπιουρία βοηθοῦ Ἐπισκόπου (ἐφ' ὅσον ὑπάρχη) καὶ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Συμβουλίου (Rad Diecezjalny) ὡς συμβουλευτικοῦ ὄργάνου.

1. Εἰς τὸ Ἐπισκοπικὸν Συμβούλιον μετέχουν:

α') Ὁ οἰκεῖος Ἐπίσκοπος, ὡς Πρόεδρος.

β') Ὁ βοηθὸς Ἐπίσκοπος.

γ') Ὁ προϊστάμενος τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ.

δ') Οἱ ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερατικοὶ Ἐπίτροποι τῆς Ἐπισκοπῆς.

ε') Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ἐπισκόπου καὶ ὁ ἐπόπτης τῆς Ἐπισκοπῆς, δριζόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου.

2. Παρὰ τῷ Ἐπισκοπικῷ Συμβούλιῳ ὑφίσταται Ἐπισκοπικὴ Γραμματεία, ἀποτελουμένη ἐκ προσωπικοῦ, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου. Τὴν Γραμματείαν διευθύνει ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ἐπισκόπου.

3. Ὁ Ἐπίσκοπος συγκαλεῖ τὸ Ἐπισκοπικὸν Συμβούλιον, ὡς αἰεὶ παρίσταται ἀνάγκη, πάντως τοῦλάχιστον ἅπαξ καθ' ἑξαμηνίαν.

Ἄρθρον 46. Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς δραστηριότητος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Συμβουλίου ἀνήκουν:

α') Ἡ πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον συμπαράστασις εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐπισκοπῆς.

β') Ὁ προγραμματισμὸς τῆς ποιμαντικῆς δραστηριότητος ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ.

γ') Τὰ θέματα ἱεραποστολῆς τῆς Ἐπισκοπῆς.

δ') Τὰ θέματα κατηχήσεως τῆς νεολαίας καὶ τῶν ἀνηλίκων.

ε') Οἰκονομικαὶ ὑποθέσεις.

στ') Ἄλλαι ὑποθέσεις τῆς Ἐπισκοπῆς.

X. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Ἄρθρον 47. 1. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον συγκροτεῖται συμφώνως πρὸς τὰς βασικὰς διατάξεις τῆς Καθολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Καρθ. 16· Ἀπ. 74· Κυρίλλου Ἀλεξ. 1) καὶ τὰς διατάξεις τὰς καθορισθείσας ὑπὸ τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας.

2. Τοὺς κληρικούς καὶ τοὺς λαϊκοὺς ἐπὶ ὑποθέσεων κατὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς δικάζει εἰς πρῶτον βαθμὸν τὸ Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον (Δ' 9), εἰς δεύτερον καὶ τελευταῖον τὸ Συνοδικὸν Δικαστήριον (Καρθ. 11, 14, 37, 139· Σαρδ. 14).

3. Τὸ Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον ἀπαρτίζεται ἐκ 3 κληρικῶν, ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου ἐπὶ τριετῆ θητεία.

4. Ἡ ἀπόφασις τοῦ πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου ἐφεσιβάλλεται ἐνώπιον τοῦ δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου.

Ἄρθρον 48. 1. Ὁ οἰκεῖος Ἐπίσκοπος ἀποφαίνεται εἰς πρῶτον βαθμὸν περὶ τῆς ἄρσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐλογίας ἀπὸ τοῦ συζυγικοῦ δεσμοῦ.

2. Οἱ διάδικοι δικαιοῦνται νὰ προσφύγωσιν εἰς τὸ δευτεροβάθμιον Δικαστήριον.

XI. ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΙ (DEKANAT) ΚΑΙ ΕΝΟΡΙΑΙ (PARAFIA)

Ἄρθρον 49. Αἱ Ἐπισκοπαὶ διαιροῦνται εἰς Ἀρχιερατικὰς Ἐπιτροπείας (Δεκανάτα) καὶ αὗται εἰς ἐνορίας, τὴν δὲ διαίρεσιν πραγματοποιεῖ ὁ οἰκεῖος Ἐπίσκοπος κατόπιν συνεννόησεως μετὰ τῶν κρατικῶν ὀργάνων.

Ἄρθρον 50. 1. Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτροπειῶν ἴστανται οἱ Ἀρχιερατικοὶ Ἐπίτροποι (Dziekan) (Λαοδ. 57), οἵτινες ἐπιτελοῦν τὰ καθήκοντά των κατὰ τὰς ὑπὸ τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων παρεχομένης ὁδηγίας. Διὰ τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων ὁ Ἐπίσκοπος ἐξαπολύει τὰς ἐγκυκλίους αὐτοῦ καὶ ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς ζωῆς, τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς διαγωγῆς τῶν κληρικῶν καὶ ἐπὶ τῆς θρησκευτικοῦ κατὰστάσεως τῶν πιστῶν.

2. Ὑποψφίους διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου, τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἐξομολογητοῦ ἐκλέγει ὁ κλῆρος τῆς Ἀρχιερατικῆς Ἐπιτροπείας διὰ χρονικὸν διάστημα ἑπτὰ ἐτῶν, τοὺς ὁποίους καὶ προτείνει εἰς τὸν οἰκεῖον Ἐπίσκοπον πρὸς ἔγκρισιν καὶ διορισμὸν.

3. Ὁ Ἐπίσκοπος διορίζει τὸν Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπον καὶ τὸν ἀναπληρωτὴν του μετὰ προηγουμένην βεβαίωσιν τῶν κρατικῶν ὀργάνων περὶ μὴ ὑπάρξεως παρ' αὐτῶν ἐπιφυλάξεων.

4. Ὁ ἀναπληρωτὴς τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά του κατὰ τὸ διάστημα τῆς χρείας τῆς θέσεως τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου ἢ εἰς περίπτωσιν μακρᾶς ἀπουσίας αὐτοῦ.

Ἄρθρον 51. 1. Τὴν Ἐπιτροπειακὴν Συνέλευσιν (Zebranie dekanalne) συγκαλεῖ ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος, ὅστις καὶ προεδρεύει αὐτῆς.

2. Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ἐπιτροπειακῆς Συνελεύσεως ἀνήκουν:

α') Ἡ ἐκλογή τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν μελῶν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως.

β') Ἡ ἐπὶ ὑποθέσεων οἰκονομικοχρηματικῶν ἐκάστης ἐνορίας καὶ τῆς Ἀρχιερατικῆς Ἐπιτροπείας ἐπὶ τῇ βάσει ὁδηγιῶν τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, γνωστοποιουμένων διὰ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου, ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων περὶ τοῦ τρόπου σχετικῆς ἐνεργείας.

γ') Ἡ μόρφωσις τῶν κληρικῶν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ τὴν κατεύθυνσιν τοῦ Ἐπόπτου τῆς Ἐπισκοπῆς, ὡς καὶ ἀνταλλαγὴ ἐμπειριῶν διὰ τὸ ἔργον τῆς ἐνορίας.

3. Εἰς τὰς ἐκλογικὰς συνελεύσεις συμμετέχουν οἱ ἱερεῖς, οἱ διάκονοι καὶ οἱ ψάλται τῆς Ἀρχιερατικῆς Ἐπιτροπείας, ὡς καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἐπίτροποι. Αἱ ἐκλογαὶ διεξάγονται εἰς ἰδιαιτέρας συνεδρίας τῶν κληρικῶν καὶ τῶν λαϊκῶν.

4. Ἀπαντας τοὺς μετέχοντας τῶν Ἐπιτροπειακῶν Συνελεύσεων, ἔχοντας τὰς ὑπὸ στοιχεῖα β' καὶ γ' τῆς παραγρ. 2 προϋποθέσεις, διορίζει ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος μὲ κριτήριον τὰ θέματα, ἅτινα θὰ ἀπασχολήσωσιν αὐτήν.

Ἄρθρον 52. 1. Ἐπικεφαλῆς τῆς ἐνορίας εἶναι ὁ προϊστάμενος (Ἄπ. 15· Δ' 6, 17· ΣΤ' 25, 38).

2. Τοὺς προϊσταμένους, μετ' ἀπόφασιν τῶν κρατικῶν ὀργάνων ὅτι δὲν ὑφίστανται ἔναντι αὐτῶν ἐπιφυλάξεις, διορίζει, μεταθέτει καὶ ἀπολύει ὁ οἰκεῖος Ἐπίσκοπος (Ἄπ. 15· Α' 15).

3. Τοὺς ψάλτας διορίζει, μεταθέτει καὶ ἀπολύει ὁ οἰκεῖος Ἐπίσκοπος (Δ', 8).

Ἄρθρον 53. 1. Εἰς τὰς μεγαλυτέρας ἐνορίας συνεργοὶ τῶν προϊσταμένων εἶναι οἱ βοηθοὶ ἐφημέριοι καὶ οἱ διάκονοι (Ἄπ. 2), τοὺς ὁποίους διορίζει, μεταθέτει καὶ ἀπολύει ὁ οἰκεῖος Ἐπίσκοπος (Ἄπ. 15, 39· Α' 15).

2. Τὴν ἔκτασιν τῆς δραστηριότητος καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ κλήρου τῆς

ἐνορίας, τοῦ προϊσταμένου, τοῦ βοηθοῦ ἐφημερίου, τοῦ διακόνου καὶ τοῦ ψάλτου καθορίζει τὸ καταστατικὸν τῆς ἐνορίας.

Ἄρθρον 54. 1. Εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ προϊσταμένου περιλαμβάνονται ἡ πνευματικὴ καθοδήγησις τῶν πιστῶν, ἡ προσήκουσα ἐκπαιδευσις αὐτῶν, ὡς καὶ ἡ διοικήσις τῆς ἐνορίας.

2. Ἰδιαιτέρας θρησκευτικῆς προνοίας δεόν νὰ τυγχάνωσιν οἱ ἐν τῇ ἐνορίᾳ διαβιοῦντες ὁμόθησκοι ἀσθενεῖς.

XII. ΚΛΗΡΟΣ

Ἄρθρον 55. 1. Ἡ Αὐτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας ἐκπαιδεύει ὑποψηφίους διὰ τὸν κλῆρον εἰς τὸ Ὁρθόδοξον Ἱερατικὸν Σεμινάριον καὶ εἰς τὴν Χριστιανικὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν (Ζ', 2) καὶ ἐπιμελεῖται διὰ τὴν ἐνδεικνυομένην κατάρτισιν αὐτῶν.

2. Ὡσαύτως διοργανώνει εἰδικὰ μαθήματα ψαλτῶν ἐπὶ σκοπῷ ἀνυψώσεως τῆς ἐπαγγελματικῆς αὐτῶν ἱκανότητος.

Ἄρθρον 56. 1. Οἱ ὑποψήφιοι ἱερεῖς καὶ διάκονοι ὀρίζονται ὑπὸ τῶν Ἐπισκόπων μετ' ἐπιμελῆ ἔρευναν περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως αὐτῶν, τῆς σταθερότητος εἰς τὴν πίστιν καὶ τῆς ἠθικῆς αὐτῶν ὑποστάσεως. Ἐκτὸς τῶν ἀπαραιτήτων ἠθικῶν προσόντων, οὗτοι δεόν νὰ κέκτηνται καὶ θεολογικὴν κατάρτισιν. Ὁ Ἐπίσκοπος σὺν τῇ Ἱερωσύνῃ ὀφείλει νὰ παρέχῃ αὐτοῖς ἀνάλογον θέσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

2. Ἡ χορήγησις τῆς Ἱερωσύνης εἰς πρόσωπα, ἅτινα δὲν κέκτηνται τὰς γνώσεις καὶ τὰς προϋποθέσεις τῆς παραγρ. 55, δύναται νὰ γίνῃ μόνον κατ' ἐξαίρεσιν, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων.

Ἄρθρον 57. Ἡ Αὐτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας ἔχει μονὰς δι' ἄνδρας καὶ γυναῖκας (Δ', 4, 8, 24· ΣΤ', 49· Ζ', 12, 13, 20). Τὸ Καταστατικὸν τῆς μονῆς ψηφίζει ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων καὶ ἀποστέλλει τοῦτο πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὴν Ὑπηρεσίαν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποθέσεων.

XIII. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Ἄρθρον 58. 1. Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ ἐπιμελοῦνται, ὥστε τὰ ὀρθόδοξα παιδιά καὶ ἡ νεότης νὰ ἔχωσιν ἐξησφαλισμένην τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν εἰς τὰς ἐνορίας, συμφώνως πρὸς προγράμματα ἐπικεκρωμένα ὑπὸ τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων ὡς καὶ πρὸς τὰς ὑποχρεωτικὰς κρατικὰς διατάξεις.

2. Ὁ προϊστάμενος ἔχει καθήκον νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ἐνορίας του.

3. Τὰ τῆς θρησκείας δύνανται νὰ διδάσκωσι πρόσωπα, ἅτινα ἔχουν λάβει παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου κανονικὴν ἄδειαν (Ἄπ. 39, 58· ΣΤ' 19).

4. Τοὺς ἐπόπτας τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας διορίζει ὁ οἰκείος Ἐπίσκοπος.

XIV. ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΕΣ

Ἄρθρον 59. 1. Πρὸς τὸν σκοπὸν ἀνυψώσεως καὶ ἐνισχύσεως τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν καὶ ἀναζωπυρήσεως τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς ὀρίζονται ὑπὸ τῶν οἰκείων Ἐπισκόπων οἱ ἐπισκοπικοὶ ἱεροκήρυκες (Ἄπ., 58· ΣΤ', 19). Οὗτοι μετέχουν εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Μητροπολιτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἱεραποστολικῆς δράσεως (Metropolitalnego Komitetu Misyjnego).

2. Οἱ ἐπισκοπικοὶ ἱεροκήρυκες δρῶσιν ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς Ἐπαρχίας ἐν στενῇ ἐξαρτήσῃ ἀπὸ τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου.

XV. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Ἄρθρον 60. 1. Ἡ Αὐτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας ἐν τῷ συνόλω της, ὡς καὶ αἱ Ἐπισκοπαί, αἱ ἐνορίαι καὶ αἱ μοναὶ αὐτῆς δικαιουῦνται νὰ κατέχωσι, νὰ ἀγοράζωσι καὶ πωλῶσι κινητὰ καὶ ἀκίνητα κτήματα, συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας.

2. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία τελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν καὶ ὀργάνων.

3. Ἡ περιουσία τῆς Μητροπόλεως τελεῖ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων.

4. Τὴν περιουσίαν τῆς Ἐπισκοπῆς διοικεῖ ὁ οἰκείος Ἐπίσκοπος ἐν συνεννοήσῃ μετὰ τοῦ Μητροπολίτου (Ἄπ. 38,40,41· Δ',26· Ζ',12· Ἄντ. 25· Πρωτοδευτ. 1).

5. Ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων ἐκδίδει ἐγκυκλίους καὶ κανονισμοὺς περὶ τῆς διοικήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας.

Ἄρθρον 61. 1. Ἡ ἀκίνητος περιουσία δύναται νὰ πωληθῇ, νὰ ἀνταλλαγῇ, νὰ ὑποθηκευθῇ, ἢ νὰ ἀλλάξῃ σκοπὸν, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Μητροπολίτου, ἀναφορικῶς δὲ πρὸς τὴν περιουσίαν τῆς Μητροπόλεως κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολίτου ἐν συνεννοήσῃ μετὰ τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων.

2. Ἡ ἀκίνητος περιουσία δύναται νὰ ἐκμισθωθῆ κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων τοῦ κράτους. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τὰς συμβάσεις μισθώσεως ἐκκλησιαστικῶν καταστημάτων καὶ κτιρίων.

3. Ἡ κινητὴ περιουσία τῆς Ἐκκλησίας δύναται νὰ πωληθῆ, νὰ ἀνταλλαγῆ, ἢ νὰ ἀλλάξῃ σκοπὸν, συμφώνως πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου διδομένας ἐντολάς.

4. Ἡ πώλησις, ἐπιβάρυνσις καὶ ἀνταλλαγὴ τῶν ἱερῶν ἔργων τέχνης ἱστορικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀξίας ἀπαιτεῖ τὴν σύμφωνον γνώμην τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ὀργάνων τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας.

Ἄρθρον 62. Ἡ νομικὴ ἐκπροσώπησις τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας ἔναντι τρίτων προσώπων ὡς καὶ ἔναντι τῶν κρατικῶν ὀργάνων καὶ εἰδικώτερον εἰς τὰ δικαστήρια καὶ τὰς διοικητικὰς ἀρχάς, ἐν τοῖς πλαισίοις τῶν ἐν τῷ παρόντι Καταστατικῷ διαλαμβανομένων, γίνεται ὡς ἑξῆς:

α') Ἡ Ἐκκλησία ὡς σύνολον ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

β') Ἡ Ἐπισκοπὴ ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου.

γ') Ἡ ἐνορία καὶ αἱ μοναὶ διὰ τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας ἰδιοκτησίαν καὶ ἐπιβαρύνσεις ἐπὶ ἀκινήτων ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, διὰ τὰς λοιπὰς ὑποθέσεις ἀναφορικῶς μὲν πρὸς τὰς μονὰς ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου, ἀναφορικῶς δὲ πρὸς τὰς ἐνορίας ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου.

XVI. ΑΚΡΟΤΕΛΕΥΤΙΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ἄρθρον 63. 1. Τὸ ἐντυπον ὄργανον τῆς Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας εἶναι: «Viadomos'ci Polskiego Autokefalicznego Kos'ciola Prawoslawnego» (=«Εἰδήσεις τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας»).

2. Αἱ διατάξεις καὶ αἱ ἀποφάσεις, αἱ ἐκδιδόμεναι ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων καὶ τοῦ Μητροπολίτου, δημοσιεύονται εἰς τὸ ὄργανον τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας εἰς τὴν πολωνικὴν.

3. Ἐκτὸς τοῦ ἐν παραγρ. 1 ἀναφερομένου ὀργάνου, ἡ Αὐτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας δύναται νὰ ἐκδίδῃ καὶ ἄλλα περιοδικά, ἐγχειρίδια, προσευχητάρια, ἡμερολόγια κλπ., κατὰ τὰ προβλεπόμενα ὑπὸ τῶν κρατικῶν ἀρχῶν τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας.

Ἄρθρον 64. Τὸ παρὸν Καταστατικὸν δύναται νὰ τροποποιηθῆ δι'

ἀποφάσεως τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων, ἐπικυρουμένης ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας.

**Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἁγίας Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων
τῆς Αὐτοκεφάλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας**
† Β α σ ί λ ε ι ο ς Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας

Τὰ μέλη τῆς Ἁγίας Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων
† Γ ε ώ ρ γ ι ο ς Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Λότζ καὶ Πόζναν
Ἀναπληρωτῆς Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας
† Ν ι κ ά ν ω ρ Ἐπίσκοπος Μπιελοστόκ καὶ Γκντάνσκ
† Ἀ λ έ ξ ι ο ς Ἐπίσκοπος Λοῦμπλιν

Βαρσοβία 26 Φεβρουαρίου 1970.